

l'Educació Social a l'àmbit de l'esport per a persones amb discapacitat intel·lectual

(Treball de final de grau)

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Facultat d'Educació

Marçal Reguant de Rocafiguera

Educació Social

Tutor: Fernando Macías Aranda

Juny del 2024

Agraïments

Haver dut a terme aquest treball final de grau ha estat molt dur. No només per tot el temps que he passat davant la pantalla de l'ordinador buscant informació, transcrivint entrevistes, equivocant-me o rectificat gegants blocs d'informació un cop i un altre. Si no per la responsabilitat de tenir l'encàrrec d'obrir noves portes per l'educació social i la possibilitat de fer un treball d'investigació que arrela aquesta professió amb altres àmbits com és l'esportiu. Concretament el de l'esport per a persones amb discapacitat intel·lectual. Tot això va dedicat a vosaltres, amigues de l'Escola Esportiva d'Atletisme de Barcelona i a totes aquelles esportistes vinculades al món de l'esport adaptat d'aquí Catalunya. És un autèntic plaer poder acompanyar-vos, any rere any, des del 2017, a cada entrenament, competició o als campionats "*Special Olympics*". Tot i que hi hagi dies de mal temps, sempre m'espereu amb un gran somriure i ganes de gaudir fent esport. Aprofitant la dedicatòria, no em puc oblidar de vosaltres, de tota aquella gent que treballa perquè l'esport per a PDI sigui possible. Per tant, dono les gràcies per tot el suport que m'heu donat, a les companyes de la Federació ACELL, per facilitar-me la informació, col·laborar i respondre amb tanta proactivitat durant la construcció d'aquest relat. Miquel Àngel, Marina, Meritxell, si no hagués estat per vosaltres, aquesta petita investigació no tindria cap lògica. Gràcies per ser-hi sempre i pel vostre suport incondicional!

Seguidament, voldria agrair a totes les meves companyes que com jo, aquest any, ens graduem i passem a formar part del món social. No només com a simples educadores, sinó com aquelles educadores que van començar una carrera universitària vivint un futur incert enmig d'una pandèmia mundial, la qual, no va ser obstacle per lluitar per allò que compartíem totes: "*l'amor pel món social*" i mireu-nos ara, hem acabat la carrera quatre anys després. Dins d'aquest grup, m'agradaria donar les gràcies a la Ro, la Judit i la Júlia, les quals sempre m'han fet tocar de peus a terra i acompanyat quan no es veia la llum al final del túnel. Una dedicatòria especial és per en Pol, per ser-hi sempre, a les bones i a les dolentes. Ell és el millor tresor d'aquest grau universitari. Perquè m'ha donat, un gran company, un gran amic i un millor germà. Finalment, vull agrair de tot cor a aquella persona que ha hagut de viure el millor i el pitjor de mi com a estudiant. Fernando, moltes gràcies per guiar-me i acompanyar-me durant aquesta investigació com a tutor del TFG, per saber donar-nos suport quan més ho necessitàvem. Aquest treball també va per tu!

INDEX

1. Resum.....	4
2. Introducció.....	5
3. Justificació.....	5
4. Objectius.....	7
5. Marc Teòric.....	8
5.1. Història de l'esport adaptat.....	8
5.2. La Discapacitat Intel·lectual a Catalunya.....	17
5.3. Beneficis de la participació en l'esport: Aspectes físics, emocionals i socials.....	22
5.4. Educació Social i esport adaptat.....	24
6. Metodologia.....	34
6.1. Fonamentació teòrica.....	34
6.2. Mètode	34
6.3. Fases de la recerca.....	35
6.4. Escenari.....	38
6.5. Mostra.....	38
6.6. Tècniques de recollida d'informació.....	39
6.7. Anàlisi de la informació.....	43
6.8. Consideracions ètiques.....	44
7. Anàlisi de Resultats.....	44
8. Conclusions.....	57
9. Referències Bibliogràfiques.....	61
10. Annexos.....	64
10.1. Annex 1: Resultats del qüestionari.....	64
10.2. Annex 2: Consentiment informat per a la participació en entrevistes.....	69
10.3. Annex 3: Entrevista a Miquel Àngel Cartés.....	70
10.4. Annex 4: Entrevista a “Ricardo”.....	78
10.5. Annex 5: Resultats de la Observació Sessió d'Entrenament.....	87
10.6. Annex 6: Altres.....	94

1. RESUM

L'esport per a persones amb discapacitat intel·lectual o esport adaptat arriba l'any 1971 a Catalunya com a element clau pel desenvolupament de l'esport dins l'àmbit de les discapacitats. Des de llavors s'ha anat arrelant al territori, formant clubs, associacions i federacions. Actualment, l'esport per a persones amb discapacitat, es troba en una nova etapa de desenvolupament. La qual requereix noves apostes de millora de la qualitat dels serveis esportius a través de nous perfils professionals especialitzats. Un d'aquests perfils pot ser el de l'Educació Social. Per això, aquesta investigació ens ajudarà a identificar l'encaix que pot tenir l'educació social dins l'àmbit esportiu per a persones amb discapacitat intel·lectual. A través de les opinions dels esportistes, els tècnics, familiars i el personal directiu de les entitats, descobrim com ha de ser aquesta nova vinculació entre esport i món social, la qual ens ajudarà a obrir investigacions per millorar el món de l'esport per a persones amb discapacitat intel·lectual.

Paraules Clau: *Discapacitat intel·lectual, esport, educació social, Special Olympics, Catalunya.*

ABSTRACT

Sport for people with intellectual disabilities or adapted sport came to Catalonia in 1971 as a key element for the development of sport in the field of disabilities. Since then, it has been rooted in the territory, forming clubs, associations and federations. Currently, sport for people with disabilities is in a new stage of development. This requires new commitments to improve the quality of sports services through new specialized professional profiles. One of these profiles can be that of Social Education. Therefore, this research will help us to identify the fit that social education can have in the sports field for people with intellectual disabilities. Through the opinions of athletes, technicians, family members and the management staff of the entities, we discover what this new link between sport and the social world should be like, which will help us to open research to improve the world of sport for people with intellectual disabilities.

Key Words: *Intellectual disabilities, sport, social work, Special Olympics, Catalonia.*

2. INTRODUCCIÓ

Aquest treball de final de grau, planteja, a través de la investigació, la relació entre l'educació social dins el món de l'esport, concretament, amb l'extens camp de les discapacitats, de les quals només ens centrarem en els que engloben les discapacitats intel·lectuals. La qual, durant els últims anys, està vivint millores significatives en termes de qualitat tècnica i social que s'ofereix en aquest àmbit. La principal motivació és formar part d'aquest canvi, a partir de la vinculació del rol de l'educació social dins el món de l'esport inclusiu i l'esport adaptat. Aquesta inspiració personal per aprofundir en aquesta especialitat va començar ja fa uns set anys. Actualment, hi continuo vinculat com a treballador fix, desenvolupant el rol de tècnic esportiu sense disposar de cap titulació esportiva prèvia més enllà del carnet de monitor de lleure (ROC) i el títol d'Integrador Social, treballant així dins el camp esportiu, però portant a terme un rol social relacionat amb la vinculació de les persones en el món de l'esport i treballant la transversalitat de les condicions socials i psicològiques de les persones perquè puguin desenvolupar correctament una bona pràctica esportiva dins el marc federatiu Català. Això em porta a tenir la necessitat de saber-ne més i plantejar-me de quina manera podria fer una aportació a través dels coneixements que he anat desenvolupant al llarg del grau universitari.

Aquesta petita investigació n'és el resultat i està formada per un treball teòric, que a través de fets històrics i actuals. Mitjançant una sèrie d'entrevistes, participacions a través d'enquesta i observacions, s'ha pogut crear un mapa general que ens ajuda a entendre en quin moment es troba actualment l'esport per a persones amb discapacitat i com, des de l'educació social, es pot incidir-hi per ajudar a millorar-lo. Tant socialment com esportivament.

3. JUSTIFICACIÓ

Durant aquests anys, he pogut viure en la primera línia com es viu l'esport des d'un punt de vista diferent, ja que, amb diferència de l'esport ordinari, la pràctica esportiva amb persones amb discapacitat intel·lectual requereix el treball d'una sèrie de valors totalment diferents. Valors relacionats amb com vinculem l'esport amb persones que necessiten adaptacions o maneres d'assolir coneixements alternatius a les que es proposen des de l'esport ordinari. Derivat d'aquest, he

vist que tot i formar part d'una de les federacions més importants d'Espanya pel que fa a l'esport adaptat i vinculada al moviment "Special Olympics", existeixen moltes limitacions i reptes que durant els anys m'han fet desenvolupar una sèrie d'inquietuds envers com es poden millorar aquests procediments perquè les PDI aconseguixin gaudir d'una pràctica esportiva en condicions de la mateixa manera que les persones que practiquen esport d'una manera ordinària. Ja que, actualment, el món de l'esport destinat a les persones amb discapacitat disposa de moltes dificultats a l'hora de rebre ajudes per part de les institucions. En l'àmbit polític, tampoc s'acaba de prioritzar una inversió o cap pla estratègic destinat als diferents projectes socials i entitats dedicades a aquest sector, ja que la gran majoria d'elles parteixen de fons privats que sovint resulten ser els únics inversors. Per tant, es pot considerar que la política actual no prioritza un desenvolupament immediat destinat cap aquest àmbit i simplement garanteix que aquest es mantingui en la situació que es troba actualment. De la mateixa manera que no existeixen projectes similars on es vinculi l'educació social amb l'esport adaptat o inclusiu. Sí que existeix, en canvi, en l'àmbit tutelar o el relacionat amb les teràpies ocupacionals, un interès generalitzat de les diferents entitats o organitzacions per fomentar la pràctica esportiva entre els seus usuaris, plantejant així, noves propostes de millora, les quals encara estan pendents d'un plantejament estratègic conjunt on es pugui començar a treballar per un marc comú. Per tant, quines aportacions es podrien fer des de l'educació social per aportar millores dins el camp esportiu per a PDI?

Dins d'aquesta investigació, ens centrarem en les persones amb discapacitat intel·lectual, concretament les que participen dins el marc de l'esport adaptat a Catalunya i vinculades a la federació ACELL. Les quals plantejarem, a través de l'opinió de les professionals dedicades al sector de l'esport i la discapacitat, opinió de les mateixes usuàries o participants i les famílies o responsables tutelars que els acompanyen. S'han plantejat entrevistes amb persones expertes en aquest camp, les quals participen o han participat directament als clubs o federacions locals que gestionen l'esport per a PDI. Sigui dins del rol directiu o com a atleta. A més a més d'enquestes dirigides a famílies o responsables tutelars de les diferents organitzacions vinculades amb la Federació ACELL, les quals ens han ajudat a dissenyar un mapa sobre les necessitats que presenta

aquest món. Amb això volem aconseguir que a través de la detecció les seves necessitats, poder fer la nostra aportació, la qual es tracta de: *“Vincular el rol de l'Educació Social perquè es desenvolupi dins aquest camp i millori significativament la pràctica esportiva i social de l'esport adaptat per les persones amb discapacitat intel·lectual.”*

4. OBJECTIUS

Objectiu General

- Identificar l'encaix que pot tenir l'educació social dins l'àmbit esportiu per a persones amb discapacitat intel·lectual.

Objectius Específics

Objectiu específic 1: Definir possibles aportacions de l'educació social a la millora de l'esport per a persones amb discapacitat intel·lectual.

Objectiu específic 2: Descriure les dificultats actuals que té l'esport per a persones amb discapacitat intel·lectual a Catalunya

Objectiu específic 3: Suggerir noves línies d'actuació, a través de l'educació social, per la millora de l'esport per a persones amb discapacitat intel·lectual a Catalunya.

5. MARC TEÒRIC

5.1. Història de l'esport adaptat

5.1.1. Definició d'esport adaptat i diferències que hi ha amb l'esport ordinari.

L'esport és tota activitat física que requereix un d'esforç personal per dur-la a terme, aquesta activitat es pot portar a terme a través d'un joc, competició o activitat que es practica d'acord amb una sèrie de normes les quals contempla tècniques, tàctiques, disciplines i altres requisits per la bona pràctica. Utilitzem les pràctiques esportives, ja sigui per plaer, per exhibir-se, com a ocupació laboral o com a ocupació en el temps de lleure. També es pot entendre l'esport com aquella competició organitzada que va des del gran espectacle fins a la competició de nivell modest; també és cada tipus d'activitat física realitzada amb el desig de comparar-se, de superar a uns altres o a si mateixos, o realitzada en general amb aspectes d'expressió, lúdics, gratificadors, malgrat l'esforç (Caiggal,1957).

Dins el món de l'esport, existeixen diferents categories, les quals ens serveixen per identificar en quina mesura, la pràctica esportiva es pot portar a terme a través de les diferents edats i necessitats personals. Per exemple, les diferents categories les que discriminen per edat (Benjamí, Juvenil, Sènior, Absolut) o les que també ho fan en relació amb el rendiment o el sentit que se li dona a l'esport (Amateur, Federat, Professional, Esport Adaptat), etc.

D'entre aquestes categories, ens centrarem en l'Esport Adaptat, el qual l'entendrem com a tota aquella disciplina esportiva que hagi estat modificada o plantejada per atendre a les diferents necessitats que es comprenen dins l'àmbit esportiu de les persones amb discapacitat, sigui física, intel·lectual o sensorial. Les condicions que fan que l'esport s'anomeni adaptat, venen determinades pels subjectes als quals va adreçat i, a la vegada, els subjectes que practiquen l'esport adaptat tenen peculiaritats molt diferenciades ells amb ells (Termcat,2010). Per tant, ha de tenir en compte la vinculació que hi ha entre l'esport i les persones que el practiquen. Aquesta relació amb la pràctica esportiva, és diversa i no tothom pot gaudir de pràctiques esportives enfocades amb un únic reglament o manera de fer. Per les persones amb discapacitat, sorgeixen una sèrie de necessitats, les quals requereixen una adaptació de l'esport ordinari perquè es

pugui portar a terme l'activitat física o esportiva d'una manera més segura i eficaç. L'adaptació només es pot portar a terme en funció de les seves característiques físiques, psíquiques i sensorials.

Cal matisar que l'objectiu d'una adaptació dins el marc de la pràctica esportiva no contempla el fet de donar avantatges a l'esportista, sinó garantir que aquest pugui desenvolupar correctament la pràctica de l'esport a partir de les seves capacitats. Una adaptació en la disciplina esportiva pot aplicar-se ja sigui: a partir d'una modificació del reglament bàsic de qualsevol esport, tècniques esportives alternatives a les que existeixen a l'esport ordinari, material o instal·lacions esportives adequades a la pràctica adaptada de cada disciplina i una atenció molt més enfocada al desenvolupament correcte de la disciplina esportiva i la pràctica saludable de la pràctica esportiva (Hernández, 2000).

Paral·lelament a l'adaptació de l'esport com a tal, existeixen una sèrie d'excepcions; com per exemple, tots aquells esports específics de determinades discapacitats, com ara, en el cas de la discapacitat intel·lectual, hi trobem "*l'hoquei interior*", el qual és un esport que neix seguint la base de l'hoquei gel però transportat a qualsevol pista poliesportiva i erradicant diferents aspectes limitadors com ara la pista de gel o els patins. Aquesta adaptació permet que les persones que el practiquen disposin més possibilitats de participació i alhora molta facilitat a l'hora d'ensenyar la disciplina i que l'esportista pugui entendre les normes de joc d'una manera més senzilla i adaptada (Cartés, 2000).

Pel que fa a la disminució visual, ens trobem amb el "*Goalball*", el qual neix dels esports d'equip amb pilota, el qual el formen dos equips els quals, situats a cada extrem de la pista i separats per una línia de mitja pista la qual no poden superar, han d'anotar amb la mà a la porteria contrària sense que el rival la pugui interceptar. Aquest nou esport, permet que persones amb diferents discapacitats visuals puguin disposar d'un esport únic, competitiu, pràctic i adaptat a les seves necessitats (FEDC, 2006). Dins l'àmbit de la paràlisi cerebral, també existeix un dels esports més reconeguts dins el món dels esports adaptats. Aquest esport anomenat: la "*Boccia*", la qual segons el reglament oficial, publicat pel Comitè Paralímpic Internacional publicat l'octubre del 2021, sorgeix d'una adaptació d'un esport similar de l'Antiga Grècia (també comparteix moltes similituds amb la petanca). La Boccia és un dels esports que més representen la necessitat

d'adaptació, ja que requereix diferents suports com ara rampes de tir, o l'ajut d'una segona persona per assistir al llançament.

Independentment del concepte "*d'Esport Adaptat*" apareix un altre concepte més recent i promocionat a Catalunya des de l'arribada dels Jocs Olímpics de Barcelona 92: s'anomena com a "esport inclusiu". Aquest terme prové de la relació entre l'esport i la integració social. L'esport inclusiu, a diferència de l'esport adaptat, neix amb la filosofia de mantenir a la mesura de les possibilitats, les estructures normalitzades de l'esport (marcs normatius, disciplines, característiques, material, tècniques, etc.), i promoure que qualsevol persona hi pugui participar independentment de les seves característiques o necessitats. Aquest enfocament parteix des de l'enfocament sociològic el qual promou que totes les persones puguin participar i practicar un esport de manera igualitària, partint de l'empoderament cap a aquelles persones o col·lectius estigmatitzats per no complir amb la "normativitat" que defineix a una persona esportista (Vázquez, 1993).

5.1.2. Evolució de l'esport per a persones amb discapacitat intel·lectual.

L'esport per a persones amb discapacitat intel·lectual sorgeix durant el segle XIX i a principis del segle XX a Europa, fruit de l'anomenada "*Era dels minusvàlids*", etapa que es concep durant la segona meitat del segle XX, la qual va provocar una sèrie de conflictes polítics, ètics i morals a escala mundial, els quals van definir a les persones amb discapacitat com a ciutadans de ple dret en les activitats i la participació social. Gràcies a aquests esdeveniments, les persones amb discapacitat han estat integrades al món de les activitats físiques i de l'esport amb llibertat, i amb l'acceptació social. Un dels primers pioners que va apostar per la relació de l'activitat física i la discapacitat va ser Ludwig Guttmann, que el 1944 va ser nomenat director del centre hospitalari de "*Stoke Mandeville*" al Regne Unit, on es buscava una revolució de les tècniques de rehabilitació utilitzades fins aleshores. Guttman, va apostar per l'esport com a teràpia rehabilitadora, donant una gran importància a la pràctica d'activitats esportives dins les rutines terapèutiques dels pacients del centre, donant així les claus per fer d'una pràctica rehabilitadora una pràctica esportiva i competitiva.

Al llarg de l'any 1946, també s'aplica des dels Estats Units, un revolucionari pla integral de rehabilitació de persones discapacitades basada en les pràctiques que va desenvolupar Guttman, les quals inclou per primera vegada l'esport adaptat com a pràctica competitiva. Es crea, per a la promoció del pla, el primer esport de pilota per a persones amb discapacitat física, el bàsquet en cadira de rodes. Dos anys més tard, el 1948, Guttman organitza la primera competició d'esport adaptat, coincidint amb l'edició dels Jocs Olímpics de Londres 48, la qual va facilitar que aquesta competició fos reconeguda per primer cop per les diferents autoritats esportives. Des de llavors, es va promoure que aquesta competició se celebri anualment per continuar promovent la pràctica esportiva i la integració dels diferents col·lectius relacionats amb les diferents discapacitats. L'edició de 1952 va marcar un abans i un després, ja que va ser la primera que es va internacionalitzar, comptant amb atletes d'altres països europeus i anomenant l'esdeveniment com a "*Jocs Mundials de Stoke Mandeville*" (Martínez et al., 2004). Des de llavors, l'esport per a persones amb discapacitat ha passat per diferents etapes de diversificació, per una banda, queda l'esport paralímpic, el qual engloba l'esport per a persones amb discapacitats majoritàriament físiques i sensorials. Per l'altre queda l'esport per a persones amb discapacitat intel·lectual o cognitiva, el qual agafa la paraula "*Special*" i, tot i formar part del Comitè Paralímpic Internacional (CPI), les persones amb discapacitat intel·lectual participen de manera independent als "*Special Olympics*", organització reconeguda pel Comitè Olímpic Internacional i està adherit als principis de la Carta Social Europea adoptada pel Consell d'Europa i subscrita a Torí (Itàlia) el 18 d'octubre de 1961, ratificada per Espanya el 29 d'abril de 1980.

Special Olympics, és un moviment internacional, fundat l'any 1968 per Eunice Kennedy (germana del president Kennedy). Aquest moviment està reconegut pel Comitè Olímpic Internacional i forma una xarxa d'entitats i associacions que s'encarreguen de l'organització d'esdeveniments esportius federats per a persones amb discapacitat intel·lectual, les quals han format de la mateixa manera una federació internacional amb la marca Special Olympics com a únic punt de trobada a escala social.

El fet que l'esport per a les persones amb discapacitat intel·lectual i cognitiva es desmarqui de l'esport paralímpic és degut a la gran diferència que hi ha la

preparació i formació de l'atleta, els quals sí que podrien optar a participar en una olimpíada paralímpica, però haurà de complir amb una sèrie de requisits concrets els quals també hi dependrà del seu grau de discapacitat i habilitats/ preparació esportiva compleixi amb els mínims designats pel Comitè Olímpic Internacional i un desenvolupament de la discapacitat prèvia al cap de divuit anys (Special Olympics Catalunya, 2010). A part del moviment Special Olympics, existeix una altra organització anomenada INAS (International Federation for Athletes with Intellectual Impairments), la qual, de la mateixa manera que Special Olympics, es dedica a organitzar i regular competicions esportives arreu del món per a persones amb discapacitat intel·lectual. Ho fa a través dels "*Global Games*", el qual parteix de les mateixes característiques que uns Jocs Special Olympics, però amb la diferència que aquests tenen com a objectiu que els esportistes que hi participin siguin d'alt rendiment, i per tant busca, a través de la professionalització de l'esport, la inclusió de les persones amb discapacitat intel·lectual i una participació que englobi totes les disciplines olímpiques (VIRTUS, 2023).

L'esport adaptat relacionat amb el col·lectiu de persones amb discapacitat intel·lectual a Catalunya neix oficialment l'any 1971 a mà de Sebastià Llopis. El qual, a través de la pràctica del futbol, va promoure que es juguessin les primeres lligues de futbol entre l'alumnat dels diferents centres d'educació especial de l'àrea de Barcelona. Aquest fet va significar un exemple de normalització i integració que va ser pioner en aquella època. Ja que, fins ara, no s'havia plantejat en cap moment que les persones amb discapacitat intel·lectual podien arribar a ser esportistes federats ni molt menys professionals. Així que, per donar resposta a l'emergència esportiva, en auge després d'aquest fet, va crear-se l'Associació Catalana d'Esports i Lleure (ACELL), amb l'objectiu de coordinar, centralitzar i fomentar l'esport i el lleure de diferents entitats dedicades a persones amb discapacitat intel·lectual. L'any 1982 va passar a ser considerada com una agrupació esportiva i l'any 1988 es van portar a terme els primers jocs esportius en col·laboració amb l'organització encarregada l'esport per a persones amb discapacitat "*Special Olympics*", els quals van agrupar totes les disciplines olímpiques fins llavors creant la marca "*Special Olympics Catalunya*". Amb l'arribada dels jocs olímpics de Barcelona 1992, les entitats van treballar perquè

entre el 1992 i el 1997 es reconeguin aquestes associacions i entitats com a federacions esportives dins de la Unió de Federacions Esportives de Catalunya (UFEC) (Gallén, 2008).

A partir de llavors, reconeguts clubs i associacions esportives van anant-se sumant a la federació i creant una estructura federativa molt àmplia que fins avui en dia engloba qualsevol agrupació que ofereixi serveis esportius a persones amb discapacitat intel·lectual. La qual, segons el recull de dades oficial de la memòria del curs 2021-22, publicada per la mateixa Federació ACELL l'any 2022, actualment hi ha en plantilla 62 treballadores que dinamitzen activitats esportives i de lleure per a més de 3800 esportistes. La gran majoria de contractades són professionals formades en graus esportius, graus socials de direcció i monitoratge de lleure. Sí que és veritat que trobem una part de l'equip tècnic format en el sector social, però no són contractades com a tals tot i portar a terme, de manera indirecta, les funcions concretes de la seva formació, per exemple: Integradores Socials, Terapeutes Ocupacionals i Psicòlegs. Per tant, trobem que des de la base, la gran majoria de clubs o entitats no disposen de recursos suficients per portar a terme un acompanyament social i esportiu suficient perquè les esportistes o atletes puguin desenvolupar-se en un entorn únicament esportiu, d'elit i d'enfocament internacional. Per tant, és interessant preguntar-se quins impediments o barreres dificulten que l'esportista pugui arribar a tenir un alt rendiment esportiu, pot ser tant per falta de recursos i identificació dels rols professionals a les entitats dedicades a la promoció esportiva per aquest col·lectiu o amb la presència de discursos ètics i morals que adopta la societat cap al col·lectiu de les persones amb discapacitat, els quals no ajuden al fet que es pugui comprendre l'esport no només com una pràctica restaurativa, terapèutica i socialitzadora sinó com una pràctica professionalitzada, rigorosa i visible dins el marc social de l'esport federat i competitiu.

La pandèmia provocada per la Covid-19 (SARS-Cov2), va provocar una aturada significativa dins l'àmbit del lleure i l'esport, en el cas de les entitats esportives encarregades de promoure l'esport per a persones amb discapacitat intel·lectual. El lleure i l'esport, en aquest cas, van ser els dos àmbits que més els hi ha costat recuperar-se d'aquest fet, ja que abans de l'aturada indefinida de l'activitat, ja es

partia d'una situació de precarització laboral on els recursos humans, econòmics i materials no eren suficients per aportar un servei òptim per a les esportistes. Així, el principal repte al qual es van trobar les diferents entitats és, simplement, sobreviure. Tot i això, aquesta situació va sorgir la necessitat de repensar tot el que impliquen les activitats esportives, molt malmeses al llarg dels darrers anys, les entitats es plantegen com a repte una millora qualitativa dels seus serveis, des de la gestió de les persones (treballadors, socis i abonats) fins a la digitalització de la seva estructura o una millor organització (Consell Català de l'Esport, 2022).

5.1.3. Descripció d'entitats i federacions destinades a la gestió de l'esport adaptat a Catalunya

Pel que fa a la gestió, dinamització i organització de l'esport per a persones amb discapacitat intel·lectual a Catalunya, existeixen una completa llista d'entitats federatives les quals cobreixen les necessitats esportives actuals i col·laboren de la mateixa manera amb les altres federacions locals, el COI, el CPI i Special Olympics. Principalment, tenim a la Federació ACELL, esmentada anteriorment, la qual s'encarrega de regir l'àmbit esportiu federat de les persones amb discapacitat de Catalunya, és una federació que empara a tots els clubs i entitats esportives del territori català, englobant disset modalitats esportives olímpiques i proves adaptades, a més a més, organitza altres esdeveniments com trobades internacionals juntament amb Special Olympics. Disposa d'escoles esportives de diversos esports i equips propis que competeixen localment o internacional, cursos de formació per a tècnics, monitors o voluntaris, programes de col·laboració social o de gestió esportiva amb altres entitats encarregades de l'atenció a la discapacitat. A més de la part esportiva s'encarrega de l'organització d'activitats de respir o lleure i la gestió d'instal·lacions esportives (Gabi, 2016).

Seguidament, trobem Special Olympics Catalunya, la qual és una agrupació esportiva sense ànim de lucre, que té com a principal objectiu el foment de la pràctica de l'esport i d'altres activitats de lleure, per part de les persones amb discapacitat intel·lectual, com una via de desenvolupament personal i d'integració social. L'entitat és una filial del moviment mundial "*Special Olympics*", el qual simplement adopta la representació dels atletes que formen part de la Federació ACELL com a contingents nacionals en la participació per

esdeveniments esportius nacionals o internacionals. Special Olympics Catalunya o SOC, va ser constituïda el 9 de febrer de 2005 i presentada en públic el 14 de març de 2005, estant registrada a la Secretaria General de l'Esport i a la Conselleria d'Acció Social i Ciutadania. (*Special Olympics Catalunya, 2010*).

Altres federacions esportives col·laboradores amb les anteriors i relacionades en altres àmbits de la discapacitat són: El Consell Català de l'Esport, La Federació Catalana d'Esports de Persones amb Discapacitat Física (FCEDF), la qual dóna resposta a les persones amb discapacitats físiques de la mateixa manera que ho fa la federació ACELL, la Federació Catalana d'Esports per a cecs (FCECS), la qual només inclou les persones amb discapacitats visuals i la Federació Catalana d'Esports per a Persones amb Paràlisi Cerebral (FCPC), la qual, sovint comparteixen esdeveniments amb ACELL i SOC, ja que la seva participació en el món de l'esport català es basa en la pràctica d'esports adaptats (Boccia, curses adaptades, Power Soccer, etc.).

5.1.4. Comparació amb altres països i les seves iniciatives d'èxit.

A Catalunya, la Federació ACELL és l'única que s'encarrega de dinamitzar el sector esportiu dedicat a les discapacitats intel·lectuals, tot i això, veiem que al panorama internacional també parteixen de diferents federacions específiques que col·laboren amb les diferents organitzacions esportives locals per gestionar l'esport per a PDI i a l'hora de participar en l'àmbit nacional o internacional s'adhereixen a la marca "*Special Olympics*". Tot i això, durant el temps no han acabat d'implementar estructures realment fermes davant l'oferta i la demanda dels serveis esportius als diferents territoris. Concretament a Catalunya, segons l'acta de l'assemblea general de la Federació ACELL de l'any 2023, exposa que el balanç anual de la gestió esportiva no compleix amb les expectatives ideals esperades per part de l'últim pla estratègic que plantejava una millora significativa del servei que oferia la federació. Ja que, per culpa de les causes comentades anteriorment i el poc finançament econòmic ha comportat que hi hagi una sèrie de recursos molt limitats però alhora molt necessaris com ara els recursos humans, que aposta per altres sortides laborals pel baix sou i els horaris d'activitat, la poca estructura professional i la falta de renovació de recursos materials o infraestructurals. Això comporta que hi hagi diferents limitacions a l'hora d'impulsar nous projectes o millores significatives a la qualitat que s'ofereix

a l'esportista per la pràctica d'un esport federat, reduint així la participació d'aquestes persones als àmbits esportius que s'hi ofereixen.

Aquests fets no són nous, ja que, a altres països, les diferents federacions encarregades de l'esport per a PDI també han patit situacions complexes molt similars a les que ens podem trobar al nostre territori. Perquè actualment, en l'àmbit de la discapacitat intel·lectual, hi ha molt poca investigació i això suggereix que hi hagi menys millores en l'àmbit.

Un estudi quantitatiu portat a terme l'any 2010 per Robinson i Emerson en col·laboració amb *"English Federation of Disability Sport"* i *"Special Olympics Great Britain"*, anomenat: *"Participation in sports by people with intellectual disabilities in England: A brief report. Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities"*, busca examinar són factors associats amb la participació de persones amb discapacitat intel·lectual que necessiten millores significatives per promoure una millor proposta esportiva, la qual l'esportista gaudeixi d'una atenció i formació integral de qualitat a la Gran Bretanya. Les dades sobre les usuàries dels serveis federatius partia de les característiques personals, la situació de vida, la participació social i l'estatus socioeconòmics associats a la participació en les activitats esportives de la EFDS d'unes 2784 persones. L'estudi va concloure en què un 41% dels esportistes que participaven activament a l'estudi havien gaudit de l'atenció i el servei ofert durant les diferents activitats esportives, en canvi, el 59% restant trobava a faltar més recursos per portar de manera integral les seves pràctiques esportives. Segons aquestes dades, es va associar que la participació de les persones amb discapacitat intel·lectual requeria millores significatives envers l'estructura organitzativa a l'hora d'acompanyar a l'esportista durant la seva pràctica.

Un altre estudi portat a terme als Estats Units sobre els efectes de la participació durant els Jocs *"Special Olympics"*, es va trobar que la participació dels esportistes anava relacionada amb una millor competència social, ja que Special Olympics sí que busca una atenció integral més enfocada al desenvolupament esportiu i social de l'esportista i disposa d'una estructura organitzativa superior a la dels clubs. Per tant, en disposar d'una sèrie de recursos que permetin l'acompanyament tant en l'àrea esportiva com l'àmbit social, permet que l'esportista se senti acompanyat en tot moment el qual també pot beneficiar a les

altres activitats, aficions, tasques, clubs i relacions entre iguals (Dykens et alt, 1996).

5.2. La discapacitat intel·lectual a Catalunya

5.2.1. Definició i característiques

Segons l'Organització Mundial de la Salut (OMS), s'entén com a discapacitat intel·lectual tota aquella persona que mostra una condició caracteritzada per un funcionament intel·lectual significativament inferior a la mitjana i per limitacions significatives en la capacitat d'adaptar-se a les activitats diàries. Aquestes condicions poden ser ocasionades a través de diferents factors com ara: trastorns, els quals poden ser genètics (síndrome de X fràgil), cromosòmics (síndrome de Down) o trastorns del desenvolupament (Trastorn de l'Espectre Autista/ TEA). També poden ser ocasionades per causes biològiques o orgàniques (infecció durant l'embaràs, traspàs de malalties, asfíxia prenatal, entre d'altres...) o per causes ambientals (consum de substàncies tòxiques durant la gestació, falta d'estimulació física i sensorial). Segons un estudi estadístic portat per l'OMS de l'any 2001, als països industrialitzats, el 3% de la població té aquesta condició. I afecta un 20% més els homes que les dones. (Bickenbach et alt, 2003).

A l'hora de parlar de la discapacitat també hem de tenir en compte com aquelles discapacitats que es caracteritzen per la diversitat significativa tant en el funcionament intel·lectual com en la conducta adaptativa expressada en les habilitats adaptatives conceptuals, socials i pràctiques. Aquesta s'origina durant el període de desenvolupament, que es defineix entre els 0 i 22 anys. Les diferències principals entre les persones amb discapacitat intel·lectual i la població general és que la persona amb discapacitat intel·lectual, presenta una sèrie de necessitats diferents tipus i intensitats a l'hora de participar en la societat. Aquestes necessitats sorgeixen d'una sèrie de diferències importants en el desenvolupament, pel que fa a les funcions intel·lectuals, per exemple, n'hi podem trobar en el raonament, el llenguatge, la resolució de conflictes, la planificació, el pensament abstracte, l'aprenentatge acadèmic i l'aprenentatge a partir de l'experiència. Envers la conducta adaptativa, també s'hi destaquen aspectes com: la cura personal, la vida domèstica, les habilitats socials, la interacció amb els diferents serveis de la comunitat, l'autogestió, la salut, la

seguretat, i l'oci. Unes diferències que poden ser compensades amb els suports disponibles en els diversos entorns de vida que milloraran el seu funcionament (Schalock et al., 2021).

Segons les dades històriques, els termes més utilitzats per anomenar les persones amb discapacitat intel·lectual han estat relacionats amb etiquetes que al llarg del temps han acabat utilitzant-se com a termes despectius i discriminants cap al col·lectiu. Sabem que la discapacitat sempre ha estat al punt de mira per part de la societat. A l'Edat Antiga o Edat Medieval, aquesta era completament discriminada, amagada, rebutjada, condemnada i fins i tot perseguida pels poders civils i religiosos. A causa de les diferents interpretacions religioses i socials de l'època, existien una sèrie de simbolismes amb els quals s'identificava la discapacitat com una "anormalitat", la qual podia etiquetar a les persones com a: bastards, heretges, embruixats, fills del dimoni o "*freaks*". No és fins a finals del segle XIX i principis del XX quan els estaments socials comencen a investigar i a reconèixer a aquestes persones, les quals les defineixen com a "*deficients mentals*". L'any 1959, apareix el concepte "*Retard Mental*", el qual ha estat el més reconegut i utilitzat fins llavors.

Actualment, l'ús d'aquest terme ha resultat despectiu perquè clarament justifica una discriminació social, la qual en aquella època, encara era existent, no reconeixent a les persones amb discapacitat com a plenes participants en la societat o la política. L'Associació Americana sobre el Retard Mental (AARM), va proposar, l'any 1992, una nova definició del terme, a causa de l'evident discriminació que proposava. Per tant, es va deixar d'entendre el retard mental com a fet característic per plantejar un concepte basat en la interacció de la persona amb l'entorn i el seu context social, és a dir, l'enfocament va canviar al funcionament de la persona en la seva vida quotidiana. Al llarg dels següents deu anys, el concepte de retard mental va deixar-se d'utilitzar i va evolucionar fins a diferents terminologies més inclusives i exactes on també es buscava emfatitzar una sèrie de suports socials determinats a cada persona, en funció de les seves necessitats (Schalock et al., 2013).

D'aquesta manera, sorgeixen una sèrie de termes com ara "*Disminució Psíquica*" o "*Diversitat Funcional*", els quals encara eren poc concrets o discriminants. No és fins a l'any 2006 que l'Assemblea General de les Nacions Unides porta a

terme la primera *Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat* (CDPD). La CDPD és un tractat internacional que busca protegir els drets i la dignitat de les persones amb discapacitat, incloent-hi aquelles amb discapacitat intel·lectual, el qual estableix els drets de les persones amb discapacitat, incloent-hi aquelles amb discapacitat intel·lectual, i manifesta als estats membres a prendre mesures per garantir la seva inclusió i participació plena a la societat. A més a més, ratifica el terme “*Discapacitat Intel·lectual*” com a terme oficial que identifica el col·lectiu.

5.2.2. Situació actual de l’atenció a les persones amb discapacitat a Catalunya

Concretament, a Catalunya, segons un estudi demogràfic portat a terme per IDESCAT a finals del 2021, ens mostra que el 8,2% de la població catalana té una discapacitat reconeguda, la qual cosa es tradueix en un total de 634.799 persones, de les quals 308.757 són homes i 326.042 són dones. Envers les dades registrades 21 anys abans, s’ha notat un augment del 150% dels casos, passant de 259.523 persones a 634.799 diagnosticades. Per tant, l’any 2000, la discapacitat afectava 4 de cada 100 persones residents a Catalunya, actualment afecta 8 de cada 100 persones. Pel que fa als registres amb relació a la tipologia de discapacitat, cal destacar que l’única discapacitat que presenta una tendència un augment significatiu sobre el total de tipologies és la discapacitat intel·lectual, la qual ha passat del 10,3% el 2015 a l’11,6% el 2020 fins al 12,6% del 2021, ja que a partir d’aquest any també hem de tenir en compte la inclusió de la discapacitat física-intel·lectual. Observant les dades de creixement interanual, es pot afirmar que aquest increment s’ha estabilitzat entorn d’un creixement del 8% a excepció del 2020 a conseqüència de la irrupció de la pandèmia provocada per la covid-19. Per tant, a Catalunya, hi ha una tendència creixent a l’hora d’oferir un acompanyament professional basat en el sistema de la tutela i l’ingrés als diferents centres o entitats encarregades del desenvolupament personal i professional de les persones amb discapacitat intel·lectual (IDESCAT, 2010, Annex 6).

També trobem un augment dels casos d’ingrés de les persones amb discapacitat intel·lectual a les diferents entitats tutelars d’arreu del territori català, les quals durant les últimes dues dècades anat augmentant progressivament, passant

d'un 486 persones inicialment el 2001 a les 8.708 del 2020. Aquest fet pot tenir relació amb què les persones amb DI, sobrevisquin als progenitors, així com el seu propi envelliment, el qual ha incrementat les situacions en les quals es requereix una tutela o atenció específica per part d'entitats o figures externes als entorns familiars d'aquestes persones. D'altra banda, en el cas de les persones amb discapacitat intel·lectual que pateixen d'envelliment prematur, necessiten una sèrie de suports per ajudar a mantenir una bona qualitat de vida i atendre a les diferents dependències i discapacitats addicionals a causa del seu procés d'envelliment. Experts en el desenvolupament humà, consideren que els símptomes de deteriorament propis de l'envelliment en les persones amb discapacitat intel·lectual comença majoritàriament a partir dels cinquanta anys.

Durant els últims anys la gestió de l'atenció a les persones amb discapacitat ha passat d'estar únicament vinculada a la cura cristiana a tirar cap a la gestió social laic i professionalitzada per part de les organitzacions socials majoritàriament formades per les famílies d'aquests, les quals garanteixen que les persones puguin desenvolupar-se amb una bona qualitat de vida, relacionant-se amb el territori i participant activament a la societat. La majoria d'entitats dedicades al sector són privades o concertades, les quals porten a terme un servei tècnic i específic amb col·laboració a les institucions o les diferents empreses mercantils, les quals subvencionen aquestes organitzacions a canvi de promoure PFI i formació laboral/ tallers ocupacionals.

Respecte als serveis d'atenció a les persones amb discapacitat intel·lectual que s'ofereixen, podem observar, en les darreres dècades, que el sentit que se li dóna a l'atenció i promoció per l'autonomia o pel desenvolupament d'una bona qualitat de vida cap aquest col·lectiu, passa per estructures organitzatives basades en la tutela, les quals es troben sovint amb actituds paternalistes, infantilitzadores, capacitistes i fins i tot discriminants a l'hora de portar a terme la seva intervenció. Això pot sorgir, tant internament (dins de cada organització) com externament (en la societat). Internament, trobem diferents entitats i centres que defensen pràctiques a favor de l'autonomia i la igualtat i de la mateixa manera condicionen el desenvolupament de la persona, centrant-se a oferir un servei facilitador pels interessos de l'organització que en la millora de la qualitat de vida. Per exemple, ens podem trobar en casos d'esterilització de dones amb discapacitat,

segregació de gènere, institucionalització i privació de la llibertat en els mateixos centres o l'ús de la coacció basat en la "*necessitat de tractament*"/ "*prevenció de riscos a tercers*", exemples reals els quals no respecten el marc legislatiu que empara a què les persones amb DI disposin d'una atenció la qual treballi per l'empoderament del col·lectiu i el correcte desenvolupament de les habilitats socials i l'autonomia personal. Externament, en canvi, trobem una evident falta de confiança per part de les entitats públiques. Per exemple, a l'hora de materialitzar aquesta "autonomia" adquirida després de molts anys de formació dins de centres, com ara el fet d'emancipar-se o disposar de responsabilitats socials i participació en la política.

Això reflecteix un discurs de doble moral el qual lluita per l'autonomia i la igualtat, però alhora s'utilitzen tècniques de control i privació de llibertat com a metodologia per aconseguir aquests objectius (Álvarez, 2023).

Tot i això, segons el paradigma dels drets i les oportunitats de les persones que emergeix de la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat de les Nacions Unides l'any 2006, defensa que s'ha de promoure un empoderament de les persones amb DI, el qual implica que hi hagi un respecte a la seva autonomia i a la seva presa de decisions respecte a la seva vida. Per tant, es considera fonamental assegurar la seva capacitat jurídica per poder així trencar amb la incapacitació judicial, encara que, de la mateixa manera, calgui (depenent de cada cas) oferir a la persona una assistència, sigui passant o no per una tutela, suport en la gestió econòmica o jurídica o potestat a l'hora de participar socialment o políticament. Per tant, des de les Nacions Unides es defensa que qualsevol persona en aquestes condicions pugui disposar de la capacitat de participar en els òrgans de decisió dels mateixos centres/ entitats així com en les diferents activitats culturals, esportives o d'oci les quals participen. En el cas que no ho pugui fer, ha de poder comptar amb els diferents suports facilitadors que li permetin expressar-se i participar correctament.

Pel que fa a la participació política i social, s'ha de garantir, en la mesura del possible, la seva pròpia representació en espais de presa de decisions o de responsabilitat social i laboral. És per això, que cada cop hi ha menys discriminació per part de les institucions, les quals busquen que la societat cada cop sigui més permissiva, a través també les diferents campanyes i projectes de

sensibilització envers el col·lectiu. El gran repte del segle XXI per a les polítiques públiques catalanes adreçades a les persones amb discapacitat intel·lectual és dignificar-les com a ciutadans i ciutadanes de ple dret, amb una atenció integral, que tingui en compte les característiques i les diferents variables individuals i de context que influeixen en la situació de cada persona; a partir d'un model d'atenció que integri serveis i coordini les actuacions per centrar-se en les necessitats de cada persona; tenint en compte en tot moment l'objectiu de capacitar la persona per viure de manera lliure i autònoma, i per sensibilitzar els professionals i la societat sobre la necessitat de la inclusió com a forma de construcció del benestar de les persones amb discapacitat intel·lectual i el seu entorn (Fitó i Fruitós et al., 2020).

És per això que en l'àmbit laboral, també existeix una participació en qualsevol empresa estatal la qual ha de disposar obligatòriament d'una sèrie de places laborals per a persones amb discapacitat, ja que, segons L'article 42.1 de la Llei general de la discapacitat, s'estableix que s'ha de reservar una quota del 2% per a persones amb discapacitat en totes les empreses que tenen més de 50 treballadors la qual s'ha de respectar. A més a més, en diferents casos, les empreses reben beneficis fiscals segons amb quina freqüència i duració tinguin l'ocupació d'aquests percentatges. Dins el marc legislatiu, que empara els drets de les persones amb discapacitat i que busca tant afavorir la qualitat de vida com la inclusió social d'aquestes persones a Catalunya, hi destaquem la Llei 11/2003, del 27 de març, de protecció de les persones amb discapacitat. Aquesta llei té com a objectiu establir el marc normatiu per a la promoció i protecció dels drets de les persones amb discapacitat a Catalunya (Departament de Treball, A. S. i F., 2022).

5.3. Beneficis de la participació en l'esport: Aspectes físics, emocionals i socials.

Generalment, la societat sempre ha tingut molt lligada la pràctica esportiva dins les seves rutines vitals. Ja que, sabem que el fet de fer esport ens aportarà beneficis tan físics, psicològics o socials. Per exemple, quan es practiquen esports d'equip, més enllà de treballar amb la musculatura, la tècnica i els

coneixements, es treballa a través de la col·laboració i la interacció amb les altres companyes, la qual crea vincles socials que van més enllà de l'instant on s'està portant a terme l'activitat. No només això sinó que segons les directrius de l'OMS sobre l'activitat física i hàbits sedentaris es considera que la pràctica esportiva millora el metabolisme de l'organisme, ajudant també a la prevenció de malalties i l'augment de l'esperança de vida així com la qualitat d'aquesta eliminant així el comportament sedentari. Neurològicament, ajuda al tractament de trastorns de salut mental (reducció dels símptomes de l'ansietat i la depressió), salut cognitiva i del son (Departament de Salut, 2020).

El cas de les persones amb discapacitat intel·lectual, no existeixen diferències bàsiques en relació amb els beneficis de la participació en l'esport pel que fa a l'esport ordinari. Tot i això, segons les paraules de Marina Gómez, presidenta de la Federació ACELL, a una entrevista proposada pel Diari de la Discapacitat de Catalunya, exposa les diferents característiques les quals explica quins beneficis concrets tenen les persones amb discapacitat intel·lectual a l'hora de participar en l'esport. Concretament, defensa que la pràctica esportiva permet treballar hàbits d'autonomia general, conceptes esportius com normatives, o de comportament; així com permet treballar habilitats i relacions personals, l'autoestima o l'educació en valors, augmentar la independència, o sensibilitzar a la comunitat més propera i a la societat en general. A més, gaudir d'un temps d'oci de qualitat, es genera una millora a la qualitat de vida de la persona en situació de dependència, no només amb ella mateixa, sinó amb el seu entorn social o familiar, els quals, generalment es mostren satisfets en veure com gaudeixen o veure que fan activitats com la resta i a més els hi permet a ells disposar d'un temps per a poder gaudir-lo de la mateixa manera.

Gómez explica que des de l'origen de la federació, l'esport adaptat o per a persones amb discapacitat sempre ha tingut un doble fons relacionat amb les teràpies ocupacionals, on s'utilitzava l'esport com una eina per millorar els hàbits saludables de les persones, aporta benestar, ajuda a la socialització, el desenvolupament de l'autonomia personal i a la gestió emocional. A més a més de promoure la igualtat, la inclusió i la conscienciació social entorn la normalització de la discapacitat intel·lectual i el dret a l'esport de totes les persones. Per aquest motiu, Gómez, considera fonamental que els diferents

clubs d'atletes o esportistes amb PDI entrenin en la mateixa instal·lació que un dels clubs ordinaris de la seva ciutat. Ja que, és una gran via d'inclusió pel fet d'haver de compartir espais i fomentar que hi hagi vincles, col·laboracions o sinergies entre aquests clubs. Definitivament, el més important és continuar lluitant per la igualtat i treballar per la sensibilització de la societat envers la pràctica dels esports adaptats per aconseguir que el col·lectiu deixi de rebre estigma o rebuig derivat de la condició social, la qual es troba i aconseguir ser vistos com un esportista més, que practica un esport i competeix com qualsevol altra persona.

D'altra banda, Gómez també posa èmfasi amb la rellevància de l'esport com un espai de socialització aliè al dels tallers ocupacionals (per exemple) o el del domicili, ja que practicar esport també és un motiu de sortida dels espais habituals, convertint-se així en un espai de trobada social on poder socialitzar i conèixer altres persones amb qui comparteixen una afició. Per tant, es construeixen relacions importants i estables (Muntada, 2023).

5.4. Educació Social i esport adaptat

5.4.1. Definició del rol de l'educador social en l'àmbit de l'esport adaptat

L'Educació Social és una professió de caràcter pedagògic, la qual es dedica a generar contextos educatius, accions mediadores i formatives, els quals tenen com a principals objectius: Proporcionar una sèrie de serveis i recursos socioeducatius al conjunt de la societat, de la comunitat i de les persones. Vinculació del subjecte a la societat a partir de l'educació a la diversitat de les xarxes socials, entesa com el desenvolupament social, el treball per una vida digna i amb igualtat i la promoció cultural i social, entesa com a obertura a noves possibilitats de l'adquisició de béns culturals, que ampliïn les perspectives educatives, laborals, d'oci i participació de la societat en general. D'aquesta manera, l'educació social parteix, doncs, d'un conjunt de coneixements i competències que l'acció socioeducativa implementa per produir efectes educatius de canvi, desenvolupament i promoció en persones, grups i comunitats (ASEDES i CGCEES, 2007).

Per tant, aquest treball de final de grau, busca centrar-se a relacionar la praxi de l'educació social amb la pedagogia esportiva enfocada a les persones amb discapacitat intel·lectual, la qual, a través de la incorporació dels principis de l'educació social pot crear un rol professional molt específic i tècnic. Ja que, actualment, la figura de l'educador social és inexistent en aquest camp professional i no hi ha cap investigació que s'hagi plantejat enllaçar aquests dos camps dins de les diferents entitats o federacions que promouen l'esport en persones amb situació d'exclusió social. A través del Codi Deontològic de l'educació social, podem buscar quina concordança podria tenir envers l'esport i de quina manera es podria adaptar aquesta pràctica al camp de la discapacitat.

El codi Deontològic parteix de deu principis, els quals si els enllacem amb els diferents coneixements de l'àmbit esportiu, podríem crear la següent sinergia basant-nos en el que proposa Fernández i López-Aróstegui al *capítol "Las actividades deportivas en la estrategia socioeducativa con juventud en dificultad social"* i *"Educación Social y Deporte"*, ambdós articles publicats l'any 2017 dins la "Revista d'intervenció socioeducativa de l'educació social" on podem trobar diferents aspectes rellevants els quals poder rescatar per trobar-li un sentit al rol de l'educadora social dins aquest àmbit. Per tant, he dut a terme el següent exercici d'enllaçar les diferents propostes els quals fonamenten Fernández i López-Aróstegui als seus articles amb la meva experiència pràctica dins la federació ACELL i la dinamització d'equips esportius (el qual és el que em dedico professionalment), tenint en compte en tot moment quina diferència hi ha entre el rol del tècnic esportiu i el de l'educador social, les tasques que segons els agents teòrics que es podrien portar a terme segons els principis de l'educació social serien les següents:

Principalment, existeix el principi de respecte dels drets humans, el qual és summament rellevant encara que no intervingui en l'acció socioeducativa, el qual garanteix que l'educador social treballi d'acord amb el marc legal dels drets humans. Interpretant-ho dins del marc esportiu, es pot basar en el fet que l'educador social garanteixi que les PDI gaudeixin d'una activitat esportiva, la qual, quedi emparada dins dels drets i deures professionals que marca la Declaració dels Drets Humans de l'any 1948, per garantir una participació inclusiva, accessible i universal, juntament amb una bona atenció que ajudi a

desenvolupar una bona pràctica professional en aquest camp i quedi subjecta al marc legislatiu i ètic el qual es desenvolupen les tasques dirigides a les persones amb DI.

Envers el principi del respecte pels subjectes de l'acció socioeducativa, declara que l'educador social ha d'actuar amb interès o per l'interès de les persones amb les quals treballa, fomentant així el desenvolupament de la seva autonomia i llibertat. Per tant, s'entén que la figura de l'educador social s'hauria de desenvolupar com un actiu referent, de confiança i sobretot motivador a través dels valors de l'empoderament, el respecte i la igualtat, treballant per la relació amb els valors que plantegen les diferents activitats esportives, de la mateixa manera que aquests ajudin a ser un referent que pugui acompanyar i portar a terme la vinculació entre esport, el desenvolupament personal, l'autonomia personal i la llibertat de l'individu perquè aquest també pugui trencar els diferents estigmes socials derivats de discursos “*capacitistes*” i pugui disposar d'un “reconeixement social” de la mateixa manera que els esportistes ordinaris.

Segons el principi de Justícia Social de l'educador social, s'ha d'ajudar al desfavorit, però tenint en compte que la seva acció no té a veure amb la caritat (accions vinculades a la religió catòlica) sinó en el marc jurídic. Per tant, l'educador social té la tasca d'utilitzar de l'esport com a estratègia socioeducativa per empoderar a les persones amb discapacitat intel·lectual, les quals s'evidencia que no tenen tantes facilitats per participar en activitats esportives o rebre el reconeixement social que haurien de tenir. Segons la *Llei de l'Esport de Catalunya (Llei 1/2000, de 3 de gener, de l'Esport)*, la qual s'estableix dins el marc regulador de l'esport a Catalunya, la qual inclou disposicions relacionades amb la promoció de la pràctica esportiva per a tothom, independentment de les seves capacitats. Aquesta llei impulsa i beneficia l'existència de programes socials per a la inclusió de persones amb discapacitat intel·lectual, com els que ofereix, per exemple, la Federació ACELL, com ara “*Triatló sense fronteres*” o la “*jornada d'esport inclusiu*” o altres esdeveniments esportius portats a terme des de les diferents entitats privades amb suport de les institucions públiques. Per tant, treballant en aquestes línies, la figura de l'educador social pot ajudar a la creació de recursos per fomentar l'autonomia i el progrés personal a través d'activitats esportives on es treballin diferents valors i reivindicació i poder

plantejar una millora metodològica significativa per desenvolupar noves maneres d'atendre les necessitats del mateix col·lectiu, de la mateixa manera que desenvolupa recursos metodològics i estratègies relacionades amb els recursos culturals o institucionals.

Pel que fa al principi de la professionalitat, exposa que l'educador social ha de tenir a disposició els coneixements i competències que et capaciten per fer la feina. En treballar dins l'àmbit social, s'haurà de tenir en compte els constants canvis socials que es promouen i, per tant, és rellevant que els diferents professionals vagin actualitzant la teva pràctica socioeducativa a través de la formació constant. Aleshores l'educador, a més a més de tenir en compte totes aquelles necessitats formatives que necessita per poder portar a terme correctament la seva praxi professional en el camp social, ha d'estar en una constant formació per poder treballar també des de l'àmbit de l'esport. Per tant, l'educador ha de contemplar en tot moment de quina manera pot aplicar la pràctica esportiva amb les necessitats socials que presenti cada cas concret amb el qual treballarà. També ha de ser capaç de desenvolupar noves maneres d'utilitzar i enfocar les pràctiques esportives en la millora de la qualitat de vida de les persones amb DI relacionant-ho amb la promoció de l'autonomia personal, la millora de les habilitats socials, la relació amb l'entorn i el benestar físic i mental que pot oferir una bona pràctica esportiva...

Seguidament, ens trobem amb el principi de l'acció socioeducativa, la qual planteja que l'educador social ha de tenir present que el centre de l'acció ha de ser la persona qui rep al servei, per tant, ha d'intentar afavorir els processos educatius dels individus perquè tinguin una bona integració crítica a la societat. També ha de centrar-se en l'entorn que l'envolta a l'hora de programar i planificar activitats esportives, adaptant-se a les necessitats de cada conjunt de persones i focalitzant-se en el procés educatiu de l'individu en relació amb l'esport. L'educació social, també pot treballar per vetllar que totes les activitats esportives siguin realment accessibles per a persones amb discapacitat intel·lectual. Això inclou la lluita pel desenvolupament d'instal·lacions accessibles, serveis formatius de qualitat, tant per professionals del món de l'esport com pels mateixos esportistes, més desenvolupament i implementació dels programes d'esport adaptat.

Llavors, l'educador social ha de ser capaç de donar resposta a les demandes que pugui generar la societat, el qual és el que es defensa des del principi de l'autonomia professional. Per tant, ha de crear o buscar noves estratègies per a reciclar la seva actuació dins l'entorn socioeducatiu actual. La millora del rol dins l'àmbit esportiu segons les diferents demandes que pugui generar les persones és elemental per garantir la supervivència d'aquest nou rol professional de l'educador social. És llavors quan aquest ha de saber generar noves estratègies per oferir un millor servei o aplicació dels coneixements esportius als nous temps i les pràctiques concretes que poden portar a terme les persones amb DI. Encara que hi hagi un debat obert sobre la inclusió i les discapacitats, és evident que les persones amb discapacitat intel·lectual necessiten una sèrie de suports diferents quan es parla tan d'autonomia, com de desenvolupament personal o en la salut mental. Des de l'educació social, no s'ha investigat encara que es pot oferir des d'aquests àmbits, els quals podrien partir de la participació activa i el desenvolupament de l'autonomia de les persones.

En referència a l'àmbit institucional, també hem de tenir present el principi de coherència el qual destaca que l'educador social ha de respectar el funcionament de la institució per la qual es treballa, tot i això, també hem de recordar que des del principi dels drets humans i el de l'autonomia professional, l'educador ha de ser un agent crític a l'hora de condemnar males pràctiques o vulneracions que es duguin tant econòmicament com personalment. Per tant, s'ha de ser coherent envers les institucions on treballa, però alhora, pot utilitzar les seves capacitats d'anàlisi i de recerca per poder extreure conclusions, en aquest cas, de l'aplicació de l'esport a les diferents entitats i condemnar les injustícies que hi pugui haver o les autolimitacions que se li posen dins la seva tasca professional i poder promoure canvis quan s'han de replantejar els diferents marcs pràctics de les institucions. Per exemple, detectar la necessitat de promoure o replantejar el sentit pedagògic de l'activitat esportiva a les diferents institucions, respectant, però, el seu funcionament i adaptant-ho a les seves característiques o recursos els quals disposa. També és important tenir en compte el que s'exposa des del principi de la informació responsable i confidencialitat, ja que, en treballar amb persones, ens hi relacionem ja sigui de manera directa (a través de la proposta socioeducativa) o indirecta (a través del traspàs d'informació, plans de treball

individuals o planificació i programació d'activitats socioeducatives), on compartim experiències, històries i informació privada que ha d'estar guardada a partir del secret professional. En aquest cas, l'educador social ha de tenir en compte a l'hora de compartir noms ni dades rellevants amb ningú sense l'autorització de la mateixa persona, per tant, l'educador social ha de vetllar per a mantenir la privacitat de les dades que puguin causar compromís, ja que en el cas de l'esport també es gestiona informació relacionada amb resultats derivats de les competicions esportives i marques personals les quals s'adjunten a la informació personal la qual, els diferents casos, pot estar estrictament protegida com pot ser per exemple, els casos de les persones que viuen sota la tutela dels centres o fundacions tutelars.

Envers l'àmbit esportiu, és de vital rellevància destacar el principi de la participació comunitària, la qual, destaca que l'educador social ha de saber donar sortida a les persones per combatre les desigualtats que promou la societat. En el nostre cas, haurem d'utilitzar l'esport com a eina vehicular per poder vincular a persones estigmatitzades o rebutjades tant per la seva condició física o psíquica com social dins del nostre territori, convertint-los en agents participatius actius dins el marc de la societat a través de la competició o la dinamització d'activitats esportives. Un dels aspectes més rellevants els quals se'ns defineix des de l'educació social és que la nostra tasca ha de ser transversal, la qual també ha de tenir un component associatiu i reivindicatiu. En el cas del qual s'engloba dins de les diferents institucions esportives, la tasca de l'educador social podria tenir-hi molta veu, perquè pot desenvolupar un rol d'enllaç que pugui col·laborar o crear sinergies amb organitzacions esportives, autoritats i entitats per plantejar noves polítiques. Per això també és necessari que altres professionals també hi formin part, com ara terapeutes ocupacionals i fisioterapeutes o altres professionals.

Llavors, relacionant-ho amb el principi de la complementarietat de funcions, l'educador social ha de ser conscient que no està sol, la nostra tasca es defineix pel treball en equip. Aleshores, s'ha de saber coordinar amb altres perfils professionals, executar les tasques amb proactivitat i participació activa. Rols molt específics els quals també formen part dels diferents PAI de les persones, les quals, inclouen la pràctica esportiva dins de les diferents característiques per

desenvolupar una millor autonomia personal. Interrelacionar-se amb altres agents: Metges, Psicòlegs, Tutors Legals, Treballadors socials, els quals disposin de responsabilitats dins del pla d'atenció individualitzat. La lluita per la inclusió cada cop és més important i actualment, emergeix l'interès de clubs i entitats, fins ara no vinculades amb l'àmbit, les quals no disposen dels recursos per poder participar dins del món esportiu de la discapacitat. Per tant, pot ser interessant investigar quins recursos es pot oferir des de l'educació social en la lluita per a tècnics, entrenadors i altres professionals dedicats a la comunitat esportiva.

5.4.2. Alguns exemples d'intervencions d'èxit i bones pràctiques

Durant els darrers anys, han començat a sorgir tant a escala estatal com local una sinergia entre l'esport i l'educació social, això és degut a la necessitat d'expansió que hi ha des de l'entorn social per abordar les diferents necessitats de la societat a través d'altres conceptes i àmbits alternatius al cultural. De la mateixa manera, des de finals del segle XX i durant aquest inici de segle XXI, des de l'àmbit esportiu, s'ha fet una gran tasca d'investigació i readaptació de les disciplines esportives amb l'objectiu de garantir que la participació esportiva sigui universal i tothom pugui gaudir de l'esport, independentment de les condicions, físiques, psíquiques o socials amb les quals es trobi. Estatalment, hi trobem el "*Pla Nacional d'Esport Inclusiu*" (PNEI). Aquest pla, promogut pel "*Consejo Superior de Deportes*" i emparats pel Ministeri de Cultura i Esports, actualment, compta amb la seva segona versió, la qual ha estat declarada com a esdeveniment d'excepcional interès públic dins la Llei 11/2020, del 30 de desembre, dels pressupostos generals de l'Estat per a 2021, la qual té com a objectius principals: Aconseguir un model únic d'integració i inclusió a través dels diferents plans d'integració de la discapacitat a les federacions esportives locals. També busca promocionar la pràctica esportiva per les Persones amb D.I, les quals es busca fer un treball preferentment en l'entorn de la inclusió i pròxim a les realitats vitals de cada cas, a més a més de garantir l'accés i l'ús de les instal·lacions esportives, les quals són elementals perquè tinguin coherència aquesta fita de "*La igualtat a l'esport*".

El PNEI també es destaca perquè hi hagi una coordinació i promoció a través dels programes esportius dedicats a la vinculació de l'esport i la discapacitat entre les diferents administracions públiques i el sector privat.

En aquest context, els educadors socials poden jugar un paper important en la promoció de l'esport inclusiu i en l'adaptació de les activitats a les necessitats dels participants. Actualment, es reconeix la tasca de l'educador social com un agent el qual intervé dins la pràctica esportiva per acompanyar i adaptar les tasques esportives en concordança amb l'entorn social dels participants en les activitats esportives. També juga un rol de comunicació i de sensibilització davant la societat i el mateix sistema esportiu ordinari sobre la pràctica esportiva inclusiva i els avantatges que aquesta ofereix socialment per la integració, inclusió o igualtat dels diferents col·lectius estigmatitzats socialment. En l'àmbit formatiu, se'ns mostra a l'educador social com a una figura clau que pot millorar la formació i especialització en l'àmbit de la discapacitat per a futurs responsables o professionals del camp esportiu o professionals de l'educació física tant en l'àmbit escolar com els professionals tècnics de les diferents activitats esportives federades (Consejo Superior de Deportes, 2020).

En l'àmbit local de les comunitats autònomes, concretament en el cas de Catalunya, existeixen molts programes els quals també vénen derivats del PNEI o que s'impulsen a través de les polítiques locals que s'impulsen des de la Generalitat de Catalunya, els diferents Consells Comarcals o les diputacions. En el cas de Barcelona, per exemple, hi trobem el programa "Barcelona Esport Inclou", el qual, busca que el consorci d'educació de Barcelona, busca protegir la pràctica fisicoesportiva inclusiva de la població amb discapacitat, tot facilitant-hi l'accés i afavorint la seva participació plena en la societat, ja que l'activitat física i esportiva és una eina bàsica pel foment de la salut, d'ús creatiu del lleure i com un excel·lent espai de relació social que actua com eix vertebrador, tant socialment com educativament. És aquí on trobem una de les participacions que ha tingut més èxit envers la vinculació de l'educació social i l'esport la qual es desenvolupa al programa impulsat per l'Ajuntament de Barcelona i l'Institut d'Esports de Barcelona juntament amb la Fundació de la Paràlisi Cerebral, l'Associació esportiva eixample i el grup d'estudi de l'educació física i la inclusió de l'alumnat de la Universitat de Barcelona i l'associació esportiva JOCVIU

anomenat "*Programa Juguem*", el qual, ha resultat ser un programa pioner en àmbit nacional on es busca promoure la participació d'infants i joves que presentin alguna pluridiscapacitat en la pràctica esportiva i que pugui participar en l'esport extraescolar en igualtat de condicions que la resta de companys. També, des del programa s'impulsen activitats d'iniciació esportiva i d'estimulació sensorial mitjançant l'aprenentatge cooperatiu, garantint així, una participació activa de l'alumnat amb discapacitat i aconseguir complir d'una manera alternativa i adaptada els mateixos objectius que els participants en l'esport ordinari. Dins el programa, el rol de l'educador social, s'encarrega principalment de l'adaptació dels recursos pedagògics i esportius per a les persones amb discapacitat, dinamització i vinculació dels grups i sensibilització per la diversitat. A més a més, treballa conjuntament amb altres agents professionals de l'educació com monitors esportius, equip directiu de l'escola, monitors de lleure i altres agents socials com animadors socioculturals, integradors socials i vetlladors. Certament, es pot considerar que el rol que se li ha donat a l'educació social en aquest cas queda una mica distant envers la dinamització de la pedagogia esportiva en si, però sí que hi és present i juga un rol indispensable perquè les activitats o projectes relacionats amb la pràctica esportiva per a persones en situació de vulnerabilitat o d'exclusió social puguin tenir èxit (Romero et al, 2018).

Pel que fa al paradigma Internacional, la figura de l'educació social és quasi inexistent depenent de cada país, per exemple, a països de parla Hispana com Espanya, l'Argentina o Xile, sí que hi trobem la presència d'aquest i bastant diferenciada del Treballador Social o el Pedagóg. En altres països com el Regne Unit o els Estats Units d'Amèrica, en canvi, trobem la figura del "*Social Worker*", que engloba les disciplines del treballador social i l'educador.

Agafant per exemple, el cas dels Estats Units, trobem que les col·laboracions interprofessionals entre els professionals de la psicologia esportiva i els "*Social Workers*" són mínimes i dins el camp de l'esport amb persones amb discapacitat intel·lectual encara es troben més limitats, tot i ser el país fundador del moviment Special Olympics, ja que, un dels pocs escenaris on se sap que es produeixen col·laboracions interprofessionals és dins dels departaments esportius relacionats amb el món escolar o universitari, el qual el podem trobar sovint en

equips d'atenció interdisciplinària. Això és degut al fet que se centren en la salut i el benestar dels estudiants i atletes en facilitar intencionalment la coordinació entre una diversitat de professionals de la salut i personal del camp social. Per exemple, en el cas d'un estudiant-atleta que presenti alguna discapacitat intel·lectual, un practicant de psicologia esportiva podria proporcionar estratègies per a poder adaptar la seva pràctica esportiva en relació amb el seu rendiment esportiu. No obstant això, des d'una perspectiva de sistemes ecològics, el "*Social Worker*", intentarà entendre les diferents causes socials que provoquen que aquestes persones no puguin portar a terme les activitats físiques de la mateixa manera que les persones que no presenten cap discapacitat i trobar maneres d'abordar-ho per garantir aquesta inclusió. A més, a través d'un enfocament multisistèmic, el "*Social Worker*" pot adoptar un rol d'enllaç entre l'estudiant-esportista i els suports o recursos necessaris perquè es pugui portar a terme la pràctica de l'esport d'una manera igualitària, sense discriminació i adaptada a les capacitats de cadascú (Newman et al., 2019). Per tant, internacionalment, la majoria dels països, reconeix el rol de l'educació social dins la disciplina esportiva com a una eina complementària o transversal a la pràctica de l'esport, la qual busca facilitar la vinculació social entre les persones per poder portar a terme una pràctica esportiva en condicions més enllà de les barreres físiques, psíquiques i socials. A més a més de reivindicar els drets de les persones amb discapacitat intel·lectual a través de la inclusió als esports ordinaris, la sensibilització i trencar estigmes a través de la lluita per polítiques socials que emparin la pràctica de l'esport per aquest col·lectiu.

6. METODOLOGIA

6.1. Fonamentació teòrica

Aquesta investigació es fonamentarà a través del paradigma interpretatiu o hermenèutic, el qual sosté que la realitat és subjectiva i construïda socialment. S'ha posat en preferència aquest paradigma, perquè permet explorar les diferents experiències, percepcions i opinions de les persones involucrades en aquest col·lectiu des d'una perspectiva més adequada per obtenir una comprensió profunda dels diferents processos socials que es volen analitzar envers la vinculació de l'educador social dins la pràctica esportiva per a persones amb discapacitat intel·lectual.

6.2. Mètode

S'utilitzarà un mètode mixt, el qual englobarà dues fases. La primera fase serà qualitativa i la següent quantitativa, ja que, es porta a terme una primera observació en tercera persona de l'activitat, seguida d'una sèrie d'entrevistes a professionals i a atletes vinculats a la Federació ACELL i finalment una enquesta en format qüestionari dirigida a les famílies o responsables tutelars dels atletes de la federació per poder obrir debats, extreure propostes i trobar reflexions que no havia plantejat anteriorment.

A la primera fase, es realitzarà una observació presencial d'una sessió d'entrenament, per poder veure de primera mà com es desenvolupa la pràctica esportiva amb persones amb discapacitat intel·lectual i quines mancances socioeducatives hi ha. Seguidament, es plantejaran diferents entrevistes semiestructurades amb experts en educació social i l'esport per a persones amb discapacitat intel·lectual. Els participants seran seleccionats mitjançant mostreig intencionat, buscant incloure les veus més representatives d'aquest àmbit, en aquest cas, l'opinió d'una figura de poder dins la federació ACELL, una persona que actualment participi en les activitats esportives i algú que disposi d'un perfil d'experiència al món esportiu que hagi pogut viure l'evolució de l'esport adaptat. Les entrevistes se centraran en temes com: la seva visió sobre el paper de l'educador social, les pràctiques inclusives a l'esport i els reptes que enfronten. Les entrevistes es gravaran i transcriuran posteriorment per a una anàlisi temàtica. Mitjançant aquesta anàlisi, s'identificaran patrons, temes i subtemes

emergents per comprendre millor la naturalesa de la vinculació de l'educador social en el context esportiu.

Dins la que anomenem com a fase quantitativa, es distribuirà un qüestionari en línia a les famílies o persones que utilitzin els serveis esportius destinats a les persones amb discapacitat intel·lectual. Aquest qüestionari, busca recollir dades a partir d'un formulari estructurat per una sèrie de preguntes activadores que ajudaran a identificar la situació amb la qual les usuàries dels serveis esportius es trobin interpel·lades actualment. També ajudarà a entendre les diferents percepcions que hi hagi sobre la gestió esportiva dins aquest camp, les experiències obtingudes durant la participació en aquest i necessitats dels usuaris respecte a la participació en activitats esportives a través de tècniques estadístiques per analitzar aquestes dades quantitatives, com ara anàlisi descriptiva i correlacional. Els resultats obtinguts s'agruparan en format sondeig gràfic i representaran l'opinió de les persones que han apostat per aquest servei i comprovarem si s'ha buscat una comprensió més completa o una validació dels resultats envers les diferents opinions extremes de les entrevistes i l'observació presencial.

6.3. Fases de la Recerca

- Revisió de la literatura

A través del marc teòric s'ha pogut entendre el context històric i quins canvis han estat significatius dins el marc de l'esport adaptat els quals han desembocat a què s'estigui plantejant aquesta investigació. Per tant, s'ha utilitzat aquesta bibliografia per entendre quins posicionaments han sorgit durant les entrevistes, els quals es contextualitzen a través de les diferents dades històriques o opinions científiques de les diferents expertes que s'han posicionat envers la temàtica de la vinculació de l'educació social dins el camp de l'esport per a persones amb discapacitat intel·lectual.

- Treball de camp

Principalment, s'ha portat a terme una observació d'una sessió d'entrenament d'atletisme de l'escola esportiva Barcelona de la federació ACELL, la qual ha

ajudat a entendre com es desenvolupa una pràctica esportiva amb persones amb discapacitat intel·lectual i veure quin paper juguen les tècniques o referents de l'equip a l'hora de portar a terme aquesta vinculació social-esportiva, la qual ens ha permès. Per tant, poder ser participants d'aquesta sessió ha ajudat a comprendre quines aportacions o sinergies es creen quan aquests dos àmbits col·laboren per promoure una pràctica esportiva de qualitat cap a les persones amb discapacitat intel·lectual.

Després de l'observació presencial es plantegen una sèrie d'entrevistes, les quals ajuden a enllaçar els diferents elements pràctics percebuts durant la sessió d'entrenament, el context històric i social identificat al marc teòric i un mapa conceptual i estructural de com es troba l'esport per a persones amb discapacitat intel·lectual a Catalunya seguint casos reals vinculats a la Federació ACELL, les quals ens serveixen per identificar com les persones amb D.I. viuen la pràctica esportiva actualment i quins avantatges o inconvenients han identificat al llarg dels últims anys de la seva estada participant en les diferents activitats esportives que ofereix la federació. A més a més d'entendre a partir de l'experiència, quin paper podria jugar, en cas que fos possible, la vinculació de l'Educació Social dins aquest àmbit.

Finalment, es porta a terme un qüestionari, el qual estarà plantejat perquè siguin les mateixes persones que contracten o utilitzen aquests serveis esportius, les que ens puguin brindar dades quantitatives per identificar quin posicionament general tenen les persones envers l'esport per a PDI i poder extreure una xifra numeral que ajudi a justificar a través de percentatges les diferents opinions extretes a les entrevistes o els diferents plantejaments portats a terme durant la discussió.

- Obtenció de la informació

En aquesta fase s'utilitzen les tècniques de recollida d'informació de l'entrevista, el qüestionari i l'observació. En primera instància, es crea un formulari per enviar-lo a totes les persones o entitats vinculades al món de l'esport per a PDI. Mentrestant, es porten a terme dues entrevistes amb diferents perfils, les quals s'ha escollit que estiguin actives dins el món esportiu adaptat. Per tant, s'aconsegueix entrevistar a l'antic coordinador de la Federació ACELL i un

esportista federat actualment en actiu de la mateixa federació. Aquestes entrevistes es porten a terme a través del registre de veu, el qual, només ha servit per facilitar la seva transcripció. Finalment, es porta a terme una observació presencial d'una jornada d'entrenament esportiu, el qual també s'han pres anotacions, aquest cop per escrit. La transcripció de les diferents tècniques de recollida d'informació han de respectar els diferents codis del punt 6.6.3, els quals serveixen com a guió per poder-ne extreure preguntes més concretes i adaptades a cada tècnica.

Finalment, es fa una codificació de la informació transcrita prèvia a l'anàlisi de resultats, on se separa per categories tota la informació obtinguda (vegeu punt 6.7). A través d'aquesta codificació, s'identificaran els punts clau de la investigació i es relacionaran entre elles a través de la triangulació entre aportacions personals, literatura científica i dades gràfiques; les quals ens permetran construir un relat on es pugui interpretar les opinions generals envers els objectius d'aquesta investigació. Això facilitarà la redacció d'aquest i que els resultats obtinguts segueixin una estructura coherent i lògica.

- Conclusions i redacció del TFG

Les conclusions s'organitzen a través d'una sèrie d'indicadors seguint els objectius plantejats per portar a terme aquesta investigació, les quals, de la mateixa manera que la redacció d'aquesta, exposen, a través del context històric de l'esport per persones amb discapacitat intel·lectual a Catalunya, les diferents aportacions i debats extrets durant el treball de camp i vinculades amb els arguments de la literatura científica per definir a grans trets les funcions que hauria de tenir l'educació social i com aquesta podria millorar significativament la dinamització social i esportiva en aquest col·lectiu.

Indicador 1: S'han definit aportacions des del marc teòric i pràctic de l'educació social per la millora de l'esport adaptat o per PDI.

Indicador 2: S'han identificat les dificultats o necessitats actuals que té l'esport per a PDI a Catalunya.

Indicador 3: Han sorgit noves línies de treball a través de l'educació social per la millora de l'esport per a PDI a Catalunya.

Aquests indicadors busquen, a través d'una reflexió final a l'apartat de les conclusions, donar peu a la possibilitat que es pugui portar a terme en un futur un altre projecte, creació o investigació que es dediqui, específicament, a generar metodològicament i pedagògicament aquest nou rol que s'adopta des de l'educació social i aplicar-lo a través de proves pilot o replantejant-li la viabilitat en cas que no s'acabi d'adaptar a les necessitats socioeducatives i esportives que tinguin les persones amb discapacitat intel·lectual a Catalunya.

6.4. Escenari

L'escenari de la investigació se centrarà en l'àmbit professional vinculat a la gestió i dinamització de les activitats esportives per a persones amb discapacitat intel·lectual aquí a Catalunya. Concretament, el marc que engloba les persones vinculades a la Federació Catalana d'Esports i Lleure per a persones amb discapacitat intel·lectual (Federació ACELL), sigui en l'àmbit laboral com al participatiu. Ja que, la federació ACELL, ens permet disposar de l'oportunitat de poder observar de primera mà, com és la gestió de l'àmbit esportiu per a persones amb discapacitat intel·lectual en l'àmbit territorial i nacional, afegint-hi també la seva vinculació amb el moviment "*Special Olympics*", el qual també els vincula a una estructura organitzativa mundial de l'esport per a PDI.

6.5. Mostra

La mostra contempla a 60 persones que estan o han estat vinculades al món de l'esport adaptat o inclusiu, les quals hagin viscut canvis significatius dins de la federació ACELL. S'ha buscat un perfil relacionat amb la tasca de la promoció d'activitats esportives i coordinació dins la federació, amb responsabilitats dins la junta directiva de la mateixa i amb una extensa trajectòria professional dins aquest camp. Aquesta persona ha donat la seva autorització per utilitzar les seves credencials per poder portar a terme la investigació, ja que ha estat autor de diferents articles relacionats amb l'adaptació de les pràctiques esportives per la inclusió de l'esport amb les persones amb discapacitat intel·lectual.

També s'ha buscat un perfil d'esportista que participi activament dins alguna activitat esportiva i que ens brindi una informació més actual d'una manera més vivencial, la qual ens ajudarà a justificar i detectar les necessitats que es volen treballar a partir dels diferents objectius plantejats per aquesta investigació.

Finalment, s'ha tingut en compte l'opinió general de la gent que contracta aquests serveis esportius, els quals ens donaran una informació concreta de quina satisfacció hi ha envers l'esport adaptat actual i quines millores podria haver-hi en cas que hi hagués l'oportunitat de poder vinculat el rol de l'educació social dins el mateix camp de l'esport per a persones amb discapacitat intel·lectual.

6.6. Tècniques de recollida d'informació

6.6.1. Revisió de la literatura científica

S'ha obtingut la informació a través d'un filtre de rellevància de la citada anteriorment al marc teòric de la investigació. La qual ens ajuda a justificar o a relacionar els diferents arguments que obtenim a partir de les entrevistes i les dades gràfiques que s'obtinguin a través del qüestionari. Envers la informació trobada per portar a terme el marc teòric de la investigació, s'han utilitzat diferents bases de dades com Web of Science, Dialnet, El de la UB, i informació obtinguda de professionals en el camp esportiu que m'han facilitat articles o altres investigacions portades a terme.

6.6.2. Qüestionari

Principalment, el qüestionari busca l'opinió majoritària d'aquelles persones que fan ús del servei esportiu aquí a Catalunya. Dins aquest, es té en compte quina és la satisfacció amb el servei, com consideren que ha de ser un equip tècnic ideal, és a dir, com hauria de ser la formació dels equips tècnics (esportiu només, esportiu + social, únicament social), també quines mancances han detectat en l'àmbit organitzatiu durant els darrers anys partint de la teoria extreta al marc teòric. El qüestionari té una duració aproximada de 15 minuts. Hi ha 6 blocs, els quals disposen de preguntes relacionades amb dades demogràfiques, satisfacció del servei, d'organització interna, de

necessitats de l'usuari/l'esportista i de vinculació amb l'Educació Social. Dins d'un àmbit més personal, també demanarem quines necessitats hi ha per part de l'usuari al moment de participar en les activitats esportives. Finalment, s'introdueixen una sèrie de preguntes amb relació a l'existència de la figura de l'educació social i la possible vinculació dins les entitats esportives per promoure canvis o millores al servei (Les preguntes utilitzades per formar el qüestionari es troben a l'apartat "annexos" d'aquest mateix document.)

6.6.3. Entrevistes i Observació

- Observació

L'observació s'utilitzarà dins la investigació com una eina complementària, la qual servirà per aportar exemples realistes i pràctics que es portin a terme actualment dins l'àmbit de gestió i dinamització d'esportistes amb discapacitat intel·lectual. Aquesta, es trobarà a l'apartat cinc d'annexos i es recomana fer una lectura en cas de que resulti d'interès de com es porta a terme una sessió esportiva. Concretament, en la disciplina de l'atletisme, la qual contempla un equip de la Federació ACELL d'uns 30 esportistes i 2 tècniques.

L'observació es codifica a través d'una sèrie de "criteris activadors", els quals ajuden a identificar els diferents moments clau de la jornada els quals es relacionen amb els diferents aspectes a treballar envers aquesta investigació:

- Estructura de la jornada d'entrenament .
- Relació entre atletes i equip tècnic, quin dels dos genera més vincle.
- Objectius socioeducatius que es plantegen pels atletes amb discapacitat intel·lectual en aquest context esportiu.
- Adaptació de l'ensenyament i l'aprenentatge dels recursos tècnics de la disciplina esportiva que es practica.
- Estratègies utilitzades per l'equip tècnic a l'hora de fomentar la inclusió social i la participació activa de tots els membres de l'equip
- Vincle entre les dues disciplines (social i esportiva) en la promoció del desenvolupament integral dels atletes més enllà de les habilitats esportives.

- Personalitat dels atletes durant la sessió i la participació en les activitats
Influència l'espai durant la jornada d'entrenament.
- Posicionament i intervenció de les famílies o acompanyants durant la sessió.

Seguidament, tota la informació ens ajuda a portar exemples pràctics i vivencials que ens permeten relacionar-ho amb els apartats més teòrics de la literatura científica. A més a més de contrastar la informació obtinguda de les següents entrevistes:

- **Entrevista 1: Miquel Àngel Cartés**

És una de les entrevistes que més rellevància té dins la investigació, ja que, la persona entrevistada va desenvolupar el rol de coordinador esportiu i de membre de la junta directiva de la Federació ACELL durant els últims vint anys. Aquesta trajectòria ens ajuda a identificar quins canvis hi ha hagut al llarg del temps en l'organització interna de les activitats esportives dedicades a la discapacitat intel·lectual a Catalunya i utilitzar la seva experiència tractant amb persones amb discapacitat i com transmetre el coneixement esportiu adequadament. També, la seva experiència en el camp, ha permès que ens brindi una opinió fonamentada envers la possible vinculació de l'educació social dins aquest camp i com aquesta podria beneficiar a la pràctica esportiva, en aquest cas, de les persones amb discapacitat intel·lectual.

La informació que es vol extreure de l'entrevista es codificarà a través dels següents criteris:

- Experiència i trajectòria professional dins del camp de l'esport per a persones amb discapacitat intel·lectual.
- Canvis identificables que han marcat un abans i un després durant els anys treballats a la federació ACELL que han beneficiat (o no) al desenvolupament de l'esport per a PDI.
- Necessitats, carències o aspectes a revisar de l'esport per a PDI.
- Opinió envers la vinculació de les tasques socials dins les pràctiques esportives.

- Plantejament d'idealització d'un equip tècnic ideal i rumb que hauria de seguir la federació ACELL per millorar l'esport per PDI a Catalunya.
- Opinió sobre la possibilitat i viabilitat de vincular el rol de l'educador social dins el món de l'esport per persones amb discapacitat intel·lectual i aspectes fonamentals a tenir en compte per portar-ho a terme.

- Entrevista 2: “Ricardo”

La segona entrevista recollirà l'experiència d'un esportista amb discapacitat intel·lectual, actualment, en actiu, participant de la modalitat d'atletisme dins la federació ACELL. Ja que, aquesta investigació també necessita un aspecte vivencial el qual sigui des de la posició oposada a la dinamització, gestió o programació de les activitats esportives. Per tant, un atleta que disposa d'una trajectòria de tres anys participant en la federació ens permet extreure quin és el punt de vista de les persones que viuen les jornades d'entrenament, els campionats locals, esdeveniments esportius d'esport inclusiu o els mateixos Special Olympics. Aquesta entrevista mantindrà l'anonimat de la persona participant a causa de les polítiques de confidencialitat i anonimat de la Federació ACELL.

La informació que es vol extreure de l'entrevista es codificarà a través dels següents criteris:

- Trajectòria vital i motivacions personals per la pràctica esportiva.
- Estigma social i importància de l'esport per les persones amb discapacitat intel·lectual.
- Anys vinculats al món de l'esport i en quina participació té actualment.
- Experiència personal envers la pràctica esportiva a la federació.
- Valoració de l'acompanyament durant la pràctica esportiva.
- Necessitats i aspectes a millorar de l'acompanyament per part de l'estructura federativa.

Les preguntes utilitzades per portar a terme les dues entrevistes es troben a l'apartat “annexos” d'aquest mateix document.

6.7. Anàlisi de la informació

La informació s'ha obtingut a través de la participació voluntària de 60 persones, les quals han participat en les diferents tècniques de recollida d'informació. Les respostes recollides des de les diferents tècniques, s'han analitzat de manera mixta i complementària. Amb el qüestionari, s'utilitzen els percentatges extrets de les participacions que complementen els diferents discursos que sorgeixen de la literatura científica i les dues entrevistes. Pel que fa a l'observació portada a terme durant una sessió d'entrenament, s'utilitza com a complement dels discursos obtinguts a les entrevistes i servirà per donar un exemple pràctic a les diferents opinions identificables a les categoritzacions següents.

Envers els termes de privacitat, d'anonimat i confidencialitat, no s'utilitza cap identificació personal a les tècniques del qüestionari i a l'observació. Pel que fa a les entrevistes, s'utilitza la identitat real de la persona entrevistada només a la primera entrevista, ja que es disposa d'una l'autorització per part d'hom que ens permet utilitzar les seves credencials i la informació que ens brindi per la investigació. La segona entrevista, en canvi, per motius de privacitat i confidencialitat, anomenarem la persona entrevistada amb l'àlies de: "*Ricardo*", nom aproximat al de la seva identitat. Pel fet que la Federació ACELL no ha donat l'autorització per revelar públicament la seva identitat per aquesta entrevista, ja que així ho esmenten les polítiques de confidencialitat i anonimat de l'entitat seguint la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals publicada pel BOE l'any 2020.

Els resultats obtinguts s'analitzaran a través d'una sèrie de categories, les quals, agruparan tota la informació obtinguda de la literatura científica, el qüestionari, l'observació i les entrevistes. Aquestes categories es distingeixen per les diferents temàtiques transversals als objectius de la investigació i s'estructuren de la mateixa manera que s'ha estructurat el marc teòric per poder aplicar-hi un sentit a la narrativa que es porta a terme al llarg de la discussió de la investigació.

Categoria 1: Necessitats i dificultats que presenta actualment l'àmbit esportiu per a persones amb discapacitat intel·lectual.

Categoria 2: Rellevància de les pràctiques esportives per a persones amb discapacitat intel·lectual a Catalunya.

Categoria 3: Vincle amb Educació Social i funcions dins el camp esportiu.

Categoria 4: Descripció de noves línies d'actuació i propostes de futur.

6.8. Consideracions Ètiques

Per portar a terme aquesta investigació, s'ha tingut en compte que totes les participants, tant en el qüestionari com les entrevistes, hagin rebut una explicació prèvia envers la investigació, facilitant-los qualsevol informació rellevant dels procediments que s'han pres per portar-ho a terme i transmetent així els objectius d'aquesta. A més a més, de rebre el seu consentiment per participar-hi i col·laborar de manera voluntària garantint així la seva confidencialitat i anonimat per evitar la divulgació d'informació personal sense un consentiment explícit seguit els principis de respecte i dignitat els quals es tindran en compte durant la formulació de les preguntes i el plantejament general de la investigació, ja que aquesta no busca ferir sensibilitats o posar en risc el benestar personal de les participants. De la mateixa manera que tampoc busca promoure l'estigma ni descategoritzar a cap persona per manera de participar en el marc de la societat.

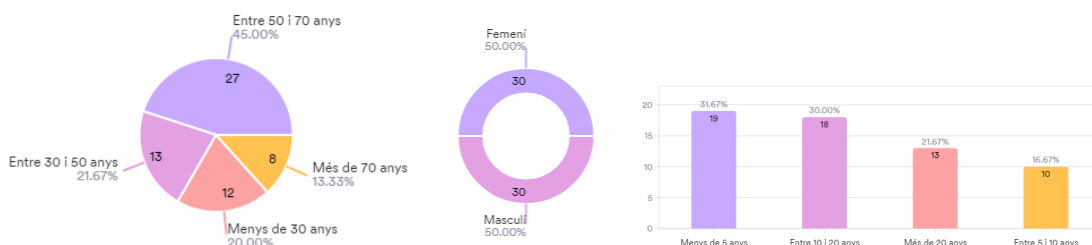
S'ha tingut en compte l'adaptació dels materials en cas que la persona seleccionada per la segona entrevista tingui la necessitat de disposar d'un format adaptat com ara l'ús de suports visuals, adaptació tècnica del llenguatge o un espai accessible i còmode per portar a terme l'entrevista.

7. ANÀLISI DE RESULTATS

Dins aquesta investigació, han participat un total de 60 persones relacionades directament o indirectament amb l'esport per a persones amb discapacitat. Les opinions d'aquestes s'han recollit a través de les tècniques de recollida d'informació i observació esmentades a la metodologia del treball.

Les dades demogràfiques de les participants aconseguides a l'enquesta revelen que la participació en aquesta investigació ha aconseguit peritat del 50% en la participació tant femenina com masculina, de les quals la majoria d'aquestes se situa entre els 50 i els 70 anys, seguit de les persones entre 30-50 anys, menys

de vint anys i finalment les persones amb més de setanta anys. De totes aquestes persones, el 51,67% de les persones porten 10 o més de vint anys vinculades al món de l'esport adaptat o per a PDI i un 48,33% s'hi ha vinculat recentment o durant els últims cinc anys.

(Qüestionari, Annex 1).

Principalment, comprendrem quin és el context actual de necessitats i dificultats presenta actualment l'àmbit esportiu per a persones amb discapacitat intel·lectual, segons les persones que hi estan o han estat vinculades al llarg dels últims anys. Segons Hernández, les persones amb discapacitat intel·lectual majoritàriament requereixen una adaptació de l'esport ordinari perquè es pugui portar a terme l'activitat física o esportiva d'una manera més segura i eficaç (Hernández,2000). Parlant amb Miquel Àngel Cartés, pedagog i antic coordinador de la Federació ACELL comenta que el món de l'esport per a PDI, i al món de l'esport en general, s'ha de fer molta feina per canviar la filosofia i acabar de rebre un reconeixement social a la persona amb discapacitat intel·lectual com a esportista.

En termes socials, s'ha detectat que la societat, mostra una sèrie d'actituds discriminants que poden arribar a condicionar l'activitat esportiva, la qual no permet que es generin els beneficis socials i personals perquè el col·lectiu se senti còmode a l'hora de participar en l'entorn del marc esportiu Català. Augmentant així, els casos de disfòbia i rebuig social. Els quals es contraposen la feina que es porta a terme per garantir la vinculació, integració i inclusió del col·lectiu en el món de l'esport (Miquel Àngel, Cat-1, Annex 3:92).

“Falta molta professionalització del personal envers coneixements socials i esportius, a més a més d'una gran manca de desenvolupament i de relacions amb altres entitats del territori que poden ajudar a la visibilització de l'esport per

a persones amb discapacitat dins l'àmbit esportiu ordinari.” (Qüestionari, Annex 1).

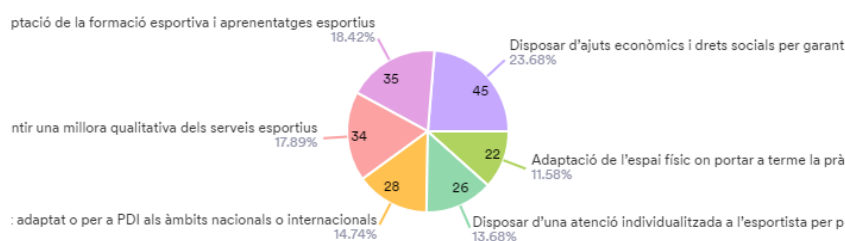
El fet que en aquest àmbit social concret, estigui històricament vinculat per actituds socials de: paternalisme, sobreprotecció, infantilitzadores, capacitistes i fins i tot discriminants, les quals comporten que les persones puguin desenvolupar una bona qualitat de vida, perquè es veuran condicionades pel fet de ser “persones amb discapacitat” i, per tant, optaran a menys recursos que a una persona sense cap grau de discapacitat (Álvarez,2023). Parlant amb “Ricardo”, esportista federat en atletisme dins la Federació ACELL, ens explica com viu aquesta discriminació i remarca que és molt important que les condicions per portar una vida digna siguin bones, perquè, en termes esportius, es necessita que els agents socials i personals que envolten l'esportista, facilitin que aquest pugui desenvolupar correctament una pràctica de l'esport en condicions. Cita: *“En este mundo, dependemos mucho de nuestra familia o tutores. Si se tiene la autonomía suficiente, uno se plantea independizarse de sus padres. Pero, no hay pisos destinados a la gente con discapacidad y en Catalunya no se nos los permite a no ser que cumplas unos requisitos exageradamente estrictos o estés pagando un dinero a una asociación para que te ayude a saber planchar, cocinar... También muchos trabajan en centros especiales y no pueden pagarse un piso igual que las personas normales. Se podría decir en general, que, aunque se trabaje para que las personas sean autónomas, no se les da acceso a pisos sociales para cubrir esos vacíos. Por eso también creo que por lo menos, los tutores o los familiares deberían tener esa iniciativa y no cometer el error de hacerle todo al chico, hasta atenderle la cama o hacer el bocadillo. Para mí es un grave error porque a la larga. Cuando pierda sus referentes, entonces el joven no se siente protegido y no se desarrolla, no usa sus cualidades o su forma de ser y luego tiene dudas de por qué está pasando esto y no lo sabe gestionar y no está preparado. Además, que la administración no puede cubrir todos los gastos que genera una persona con discapacidad y eso se materializa en una mala calidad de vida, más dependencia de otros y menos recursos para ellos.”* (Ricardo,Cat-1, Annex 4: 292-305).

Ricardo, també reivindica que és necessari un canvi moral generalitzat dins el marc de la societat, explica: *“Entonces este ahí tenemos que apuntar profundizar*

un poquito más y eso ayuda más al desarrollo de la persona del deportista en general o persona no estarías de acuerdo conmigo, que por ejemplo, si las causas sociales que envuelven una persona no se tratan o no se les da recorrido influye en la práctica deportiva de este atleta. Sobre todo, hay que rescatar lo positivo porque como personas no nos podemos encerrar. El ser humano tiene que ser social, no relacionarse es mal asunto, porque ya genera otras patologías que te presionan a tomar tranquilizantes para dormir para relajar. En cambio, relacionándose con otras personas, la persona en si observa y adquiere más experiencia, se suelta más y eso es lo que pasa acá en el en nuestro colectivo y en toda la sociedad en general, porque si tú te aíslas muchas patologías negativas en cambio en esto en el deporte te relacionas, te sueltas, te relajas y muchas veces hasta dejas este tomar medicación porque ya no la necesitas y encuentras que realmente uno puede hacer vida libremente sin depender de eso.” (Ricardo,Cat-1, Annex 4: 134-148).

Cartés, també destaca que, esportivament, tampoc s'ha treballat perquè s'entengui l'esport adaptat o per a PDI des d'un vessant mixt entre el món social i l'esportiu. Remarca que les institucions i la societat en general, els hi costa fer l'exercici que l'esport que practiquen les persones amb discapacitat no és ordinari i també disposa de funcions terapèutiques i socialitzadores les quals costa molt que s'entenguin per culpa de "l'obsessió" d'aquestes per crear un àmbit professional basat en resultats i en competència entre esportistes, destaca: *"En l'àmbit esportiu, la destrossada que ens ha fet també es destaca amb l'enfocament completament competitiu i poc participatiu. Afortunadament, la majoria dels clubs se centra a treballar per la participació i la vinculació a la pràctica esportiva, però quantes entitats esportives veritablement tenen la filosofia de superació personal. Però clar, els resultats que se'ns demanen des de la Federación Española de l'Atletismo no s'associen a la qual arriben els nostres atletes. Molts d'aquests són conscients d'aquestes marques i ells mateixos veuen que tenen un sostre de vidre. Només aquelles persones que disposen d'una bona conducció física sí que podran optar a marques o resultats més alts perquè poden suportar un alt rendiment, però això també vol dir que hi ha tota una sèrie de gent que es queden fora."* (Miquel Àngel,Cat-1, Annex 3: 242-258).

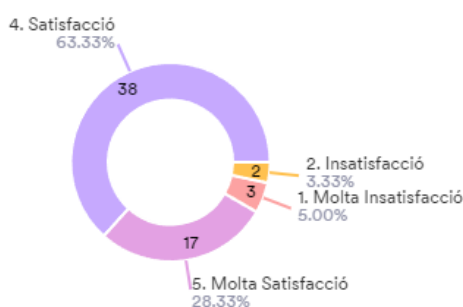
A través del qüestionari, també hem pogut identificar que les opinions de Ricardo i Cartés prenen sentit. Preguntant sobre quines necessitats s'haurien d'atendre perquè les persones amb discapacitat intel·lectual puguin participar i gaudir plenament a les activitats esportives, s'identifica que un 23,68% de les participants troben a faltar tenir a disposició més ajuts socioeconòmics i de drets socials per garantir la participació universal de la pràctica esportiva en persones d'aquest àmbit. El segueixen amb un 18,42%, l'adaptació dels aprenentatges i de la tècnica esportiva i amb un 17,89% la falta de professionalització del sector per garantir una millora qualitativa dels serveis esportius.

(Qüestionari, Annex 1)

Per tant, les dades ens indiquen que l'aspecte més rellevant que representa l'esport per a persones amb discapacitat, són totes aquelles categories transversals a la pràctica esportiva. És a dir, l'entorn que envolta l'esportista: Qualitat de vida, autonomia, relacions socials, nutrició, característiques personals, entorn mèdic, etc. Els quals, com s'han citat anteriorment, demostren que són un important condicionant a l'hora de promoure que les persones amb discapacitat intel·lectual puguin portar a terme la pràctica esportiva adequadament.

Pel que fa a l'àmbit esportiu, un 63,33% de les persones vinculades amb els diferents clubs, equips, federacions o entitats que promouen la pràctica esportiva a Catalunya es mostren "satisfetes", els segueixen un 28,33%, les quals indiquen molta satisfacció, per tant, estaríem parlant que un 91,66% estaria satisfeta o molt satisfeta i un 8,34 estaria posicionat dins la insatisfacció o molta insatisfacció.

(Qüestionari, Annex 1)

Això indica que aquestes entitats esportives han generat, majoritàriament, molt bon vincle amb el territori i les esportistes, les quals, disposen la confiança en aquestes per poder dur a terme les seves activitats esportives. En aquest aspecte, trobem que s'assimila amb l'estudi promogut a l'àmbit esportiu per a persones amb discapacitat de la Gran Bretanya, anomenat: *"Participation in sports by people with intellectual disabilities in England: A brief report. Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities"*, on es conclou que un 41% dels esportistes que participaven activament a l'estudi havien gaudit de l'atenció i el servei ofert durant les diferents activitats esportives, en canvi, el 59% restant trobava a faltar més recursos per portar de manera integral les seves pràctiques esportives. (Robinson et al, 2010).

Per tant, per l'esportista i els seus tutors legals, és satisfactori participar en les activitats esportives, però falten una sèrie de recursos perquè aquesta pràctica disposi d'una atenció més integral. En aquest cas, Ricardo, considera que:

"Si hubiese más eventos o competiciones a lo largo de la temporada, podíamos tener más cobertura para participar en eventos más grandes, como competiciones regionales, con más repercusión social. De acuerdo claro, en nuestras limitaciones físicas psíquicas y económicas también." (Ricardo, Cat-1, Annex 4: 65-69).

"Creo que en general se necesita más preparación. O sea, se podría decir que deben ser más profesionales, porque pienso que también falta una parte de atención psicológica, social y alimenticia. Eso también va relacionado también con cualquier deporte en este caso en eso yo pienso que a lo mejor un asesoramiento como decir cuál es tu rutina de alimentación por ejemplo o el contexto que tiene cada atleta." (Ricardo, Cat-1, Annex 4: 105-115).

Cartés també es posiciona i contradiu l'opinió de Ricardo, matisant que qualsevol millora significativa requereix grans despeses econòmiques que actualment no es poden portar a terme a causa de la precarització general que està vivint el sector actualment. Cita: *"També és una mica utòpic, perquè econòmicament és un problema perquè actualment suposaria una despesa important per les entitats. Les quals no poden abordar-ho a causa de la falta de recursos i suports els quals reben des dels pressupostos públics. Com que el sector esportiu està molt precaritzat sempre s'acaba trobant una manera de posar un pedaç per estalviar-se contractar a més professionals que segurament podrien ajudar molt i oferir un salt qualitatiu a les entitats."* (Miquel Àngel, Cat-1, Annex 3: 332-338).

Llavors, identifiquem que actualment els elements més satisfactoris o elementals pel correcte desenvolupament de la pràctica esportiva són, amb un 22,93% de respostes, el fet de participar en competicions i a esdeveniments esportius és el que més els agrada i els fa sentir bé, el segueixen amb un 19,75%, les jornades d'entrenament o tecnificació, les quals també són molt necessàries i, en tercer lloc, quedaria la lluita que porten a terme les entitats per la visibilització, la sensibilització i la inclusió social amb un 18,47%.

(Qüestionari, Annex 1)

Destaquem del qüestionari una resposta rellevant que situa el context el qual s'han trobat fins fa molt poc les persones amb discapacitat intel·lectual. Diu: *"Fins fa molt poc temps, no estaven federats com tothom dins de la normalitat. La seva participació era només dins de la discapacitat i era més com exhibició que com esportistes que competeixen com la resta. No hi havia desenvolupada cap normativa de participació per a ells i elles."* (Qüestionari, Annex 1).

Per tant, és de gran rellevància també que es puguin portar a terme pràctiques esportives amb persones amb discapacitat intel·lectual a Catalunya, ja que,

segons Marina Gómez (expresidenta de la Federació ACELL), l'esport adaptat o per a persones amb discapacitat sempre ha tingut un doble fons relacionat amb la igualtat, la inclusió i la conscienciació social entorn la normalització de la discapacitat intel·lectual i el dret a l'esport de totes les persones. Perquè des d'un principi s'utilitzava l'esport com una eina per millorar els hàbits saludables de les persones, aporta benestar, ajuda a la socialització, el desenvolupament de l'autonomia personal i a la gestió emocional.

Gómez també defensa que la pràctica esportiva permet treballar hàbits d'autonomia general, conceptes esportius com normatives, o de comportament; així com permet treballar habilitats i relacions personals, l'autoestima o l'educació en valors, augmentar la independència, o sensibilitzar a la comunitat més propera i a la societat en general. A més, gaudir d'un temps d'oci de qualitat, es genera una millora a la qualitat de vida de la persona en situació de dependència, no només amb ella mateixa, sinó amb el seu entorn social o familiar, els quals, generalment es mostren satisfets en veure com gaudeixen o veure que fan activitats com la resta i a més els hi permet a ells disposar d'un temps per a poder gaudir-lo de la mateixa manera. (Gómez i Muntada, 2023).

Per tant, tots aquests beneficis que arriba a transmetre el camp de l'esport per a persones amb discapacitat intel·lectual, també requereixen una gestió professional molt concreta, ja que no només s'està treballant en un sol àmbit sinó que a partir de l'esport s'obren altres portes professionals, les quals necessiten una atenció concreta. En definitiva, una formació tècnica específica per a poder abordar totes les necessitats de l'esportista, les quals són elementals perquè aquest pugui gaudir d'una pràctica de l'esport en condicions.

Quan preguntem a través del qüestionari sobre quin hauria de ser l'equip tècnic ideal, es pot observar que un 86,44% de les participants troba ideal que els equips tècnics estiguin formats per professionals tant del camp social com del camp esportiu. Seguidament d'un 6,78% que considera que ha de ser purament esportiu i un 5,08% purament format en aspectes socials.

(Qüestionari, Annex 1)

Ricardo, també opina sobre l'organització dels equips tècnics i comenta que se sent molt a gust amb l'equip tècnic que té a l'Atletisme, ja que, són persones properes, les quals treballen per la millora dels atletes, socialment com esportivament. També remarca la importància de disposar d'un personal tècnic ben format en les dues àrees (social i esportiva), perquè, segons el seu punt de vista, considera que el personal tècnic ha de tenir molt en compte que cada persona l'envolten unes condicions socials que no han de passar desapercebudes, cita: *“Cada uno de nosotros es un mundo, una historia diferente diferentes culturas, realidades sociales de tu entorno. A veces, hay algo que la persona no solamente deportista la persona en general sufre o se lo tiene guardado en su interior. Quiero decir, algunos somos extrovertidos otros introvertidos, el extrovertido lo manifiesta en diferentes formas en su comportamiento durante el entrenamiento. El otro no, el otro lo tiene en su interior y se lo guarda y eso lo tiene a veces diferentes reacciones que tenemos nosotros el ser humano o el cualquier aflora de eso. Por eso, los entrenadores deben estar preparados para situaciones así y tener por la mano las relaciones con los padres de los atletas y los atletas directamente y observar para que se pueda intervenir rápido y bien.”* (Ricardo, Cat-2, Annex 4:120-151).

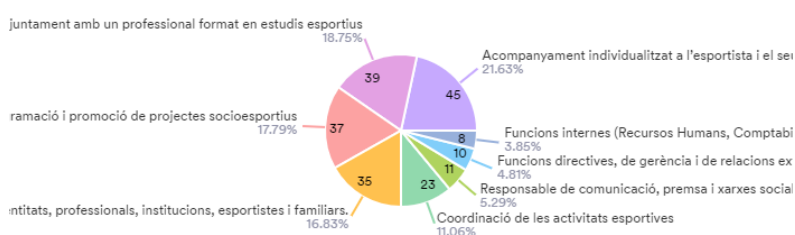
El que cita Ricardo, ho va detectar Cartés fa molts anys, ja que va adonar-se que amb personal format únicament amb coneixements esportius no podia abordar tots els requisits necessaris per fer un bon acompanyament esportiu. Preguntant-li sobre quin hauria de ser l'equip tècnic ideal per cobrir mínimament les necessitats dels esportistes, afirma que aquest equip hauria de ser estrictament multidisciplinari. Cita: "Per tant, un equip ideal per mi hi hauria d'haver: psicòlegs socials, pedagogs, personal tècnic per portar l'entrenament, que són els de base,

els que ensenyen els moviments i els fonaments de base de cada esport. Llavors l'entrenador esportiu els parlarà de tècniques d'entrenament, formes d'entrenar, però no parlarà de la formació de gest tècnic de base, d'adquirir bons hàbits generalment, en fi, tot això. Per això un entrenador esportiu i un tècnic social són dues persones o figures completament diferents. Evidentment, s'ha de dir que ja des del punt de vista social, es dedica un educador social, metges, fisioterapeutes, i també professionals del camp de l'educació física. Fins i tot, potser ajuda la presència d'un psiquiatre. Però això ja depèn de cada cas individual que es pugui ajustar a cada persona. Això un tècnic esportiu que ha de tenir en compte tot això, no només l'aspecte esportiu, ja que si no és insuficient per molta voluntat que aquest tingui." (Miquel Àngel, Cat-2, Annex 3: 185-213).

Quan vaig decidir plantejar aquest treball, vaig tenir en compte que, de la mateixa manera que plantejava millores al camp esportiu per a persones amb DI, considerava també la possible vinculació que podria tenir amb les tasques que porta a terme l'educació social. Ja que, segons la definició que exposa ASEDES sobre el rol professional d'aquest i el codi deontològic de l'educació social, vaig trobar-hi una sèrie d'accions professionals que eren molt complementàries a les necessitats que han sortit prèviament i als diferents plantejaments que s'han extret de les entrevistes i el qüestionari. El fet és que l'Educació Social, treballa a través d'un conjunt de coneixements i competències que l'acció socioeducativa implementa per produir efectes educatius de canvi, desenvolupament i promoció en persones, grups i comunitats (ASEDES i CGCEES, 2007). Per tant, en aquest cas és molt necessari, ja que és aquest vessant més social de l'esport per a PDI, la que limita un desenvolupament general en la professionalització d'aquest camp. Per tant, l'educació social pot suposar una eina molt positiva per poder impulsar un gran salt qualitatiu dins la pràctica esportiva adaptada.

Quan es presenta l'Educació Social al qüestionari, se la relaciona teòricament amb l'esport adaptat. Les respostes que s'obtenen envers la viabilitat de com aquest nou element pot contribuir a millorar els serveis esportius per a persones amb discapacitat intel·lectual. Un 93% de les respostes hi estan d'acord, donant peu a una rebuda positiva en cas que fos així (Qüestionari, Annex 1). Segons el gràfic posterior, s'indica quins aspectes o rols específics hauria de disposar

l'educació social per ser útil dins aquest context organitzatiu, observem que un 21,63% coincidiria en el fet que l'educadora social hauria de portar a terme l'acompanyament individualitzat a l'esportista i el seu entorn. Un 18,75% considera que també hauria d'estar dinamitzant equips esportius juntament amb el tècnic esportiu i un 17,79% destaca que aquest rol hauria de dedicar-se a la programació i promoció de projectes socioesportius. Les altres opcions que formen el 39,7% restant són altres categories representades en fraccions petites les quals també són rellevants i es poden trobar representades dins el marc teòric.

(Qüestionari, Annex 1).

Cartés, el defineix com: *“Un agent professional que pugui garantir que tot l'entorn social de la persona esportista estigui en unes condicions, no diria òptimes, però adequades, perquè l'enllaç amb la pedagogia esportiva i la pràctica sigui de qualitat o sigui bo. De la mateixa manera que pot intervenir en el mateix entrenament, però no és tant com entrenar o una cosa molt concreta, sinó d'establir i de treballar les coses en el lloc”* (Miquel Àngel, Cat-3, Annex 3: 307-312).

En definitiva, que el rol que més encaixa per l'educació social segons Cartés és el d'encarregar-se de la cohesió del grup, l'acompanyament general de l'equip i el fet de saber resoldre els conflictes socials que hi hagi. Per així crear un espai on la pràctica esportiva sigui còmode per tothom. També s'encarregaria de fer traspàs d'aquesta informació a les altres tècniques a través de sociogrames, anàlisi de les relacions entre la gent i intentar fer aquesta relació d'encabir a totes les persones en un mateix projecte. En definitiva, són uns aspectes que coincideixen amb el plantejament portat a terme al marc teòric envers aquest punt, ja que també hi coincideix el fet de remarcar que la seva tasca no se centrarà únicament en l'àmbit purament esportiu, sinó en què l'activitat en

general i tot el que l'envolta tingui èxit. Jugant així un paper d'unificació tant pels esportistes com dels companys que dinamitzen les activitats amb l'equip. Siguin a través d'accions mediadores o de creació d'espais de cures per solucionar malentesos o canalitzar frustracions i crear espais d'escolta activa tant amb atletes com en els equips multidisciplinaris que fan possible l'activitat.

Ricardo, com a esportista, també coincideix que l'Educació Social ha de ser aquesta nova figura professional que complementi durant la pràctica esportiva, però que se centri en l'acompanyament socioeducatiu de l'esportista i remarca que: *“Este profesional debe de prestar mucha atención ya sea para escuchar o hablar. Enfocando acompañamiento de un modo que logre hacer un espacio seguro a los dentro de los equipos deportivos para que se pueda llevar a cabo una práctica deportiva más sana, más placentera y en definitiva, más buena. Porque todo esto es una parte primordial y necesaria, no solamente de aprender la técnica de estos deportes, si no profundizar un poquito más y eso, a la larga va a poder desarrollar un gran beneficio para el deportista.”* (Ricardo, Cat-3, Annex 4: 244-253).

Aquesta investigació també permetrà identificar noves línies d'actuació i propostes de futur, les quals, promouen que hi pugui haver noves mirades a l'hora d'investigar i omplir els buits que presenta l'esport per a PDI actualment.

Gómez, destaca que el futur de l'esport per a PDI ha de començar amb la vinculació social i territorial. Ja que, és una gran via d'inclusió pel fet d'haver de compartir espais i fomentar que hi hagi vincles, col·laboracions o sinergies entre aquests clubs. Posant per exemple que els diferents clubs d'atletes o esportistes amb discapacitat entrenin a la mateixa instal·lació o estructures dels clubs esportius ordinaris de la seva ciutat. Opinió que comparteix Cartés, el qual, afegeix que "s'ha de vendre millor el producte", destacant que s'ha de treballar per la implicació i el compromís de la societat però també de les entitats i els clubs en garantir un desenvolupament adequat de l'esport, vinculant la societat, el territori i la disciplina esportiva. Remarca que, en cas de l'esportista amb discapacitat, tot això requereix una adaptació del material, de la metodologia, de la didàctica, de la terminologia concreta o una traducció perquè el que es busca és que s'acabin seguint els passos ordinaris dins de la tècnica esportiva d'una

manera que es pugui sentir còmode i arribi a comprendre el sentit de la pràctica (Miquel Àngel, Cat-4, Annex 3: 374-388).

Aquest model d'integració i inclusió, que defensen tant Gómez com Cartés és el que es va impulsar dins el "Pla Nacional d'Esport Inclusiu" (PNEI) promogut pel "Consejo Superior de Deportes" dins la Llei 11/2020, del 30 de desembre, dels pressupostos generals de l'Estat per a 2021. El qual, busca la promoció de la pràctica esportiva per les Persones amb D.I., les quals, tracta els aspectes esmentats anteriorment. Aquest també s'ha començat a materialitzar dins els diferents clubs i entitats promotores de l'esport per a PDI. Des del punt de vista de l'esportista, identifiquem que també cal donar-li més importància a les realitats individuals de l'esportista, ja que, segons Ricardo, des del punt de vista de l'usuari s'agraeix que puguin disposar d'una accessibilitat plena a les diferents oportunitats que ofereixen les entitats per millorar la qualitat de vida de les persones amb discapacitat, en cas de l'esport, això es materialitzaria a través d'una millora del rendiment i més motivació a l'hora de portar a terme la pràctica esportiva: "Se tiene que trabajar bastante porque son diferentes realidades, en todo el ámbito y todo está vinculado. Claro, tú vas cubriendo tus necesidades de alimentación, sociales, económicas y si tienes un trabajo adaptado y prácticas algún deporte o haces vida, social, te enteres. Si encima puedes ir museos, por ejemplo, tienes mucha más cualidad de vida que otros. Por eso es importante, el apoyo incondicional de las Instituciones, en este caso, con la gente con discapacidad. Por ejemplo, hay estas entidades que trabajan para que este colectivo pueda disponer de un mayor abanico de oportunidades, como decir este... Las tarjetas rosas, por ejemplo, este acceso a las viviendas a los sitios de culturales, sean museo exposiciones o eventos formativos. Muchas veces falta explotar gran parte de este sector para que las personas con discapacidad podamos vivir a la par con una persona ordinaria" (Ricardo, Cat-4, Annex 4: 306-317).

Per tant, les institucions i les entitats també han de treballar per posar més en valor el futur de la pràctica esportiva per a persones amb discapacitat intel·lectual a través de més de la formació teòrica i tècnica. Amb professionals que puguin adquirir una sensibilitat especial per acompanyar a les persones amb DI. Els quals també siguin capaces d'anar més enllà de les pràctiques esportives i lluitar

perquè les esportistes puguin ser més escoltades, valorades i que disposin de més oportunitats en altres àmbits com ara el de combinar una bona pràctica esportiva amb l'àmbit laboral.

En definitiva, continuar utilitzant l'esport com a element vertebrador i de sensibilització però treballar també per la seva professionalització. En aquest aspecte, rescatant l'opinió de Newman, la figura de l'educació social és capaç d'entendre, a través dels sistemes ecològics, les diferents causes socials que provoquen que aquestes persones no puguin portar a terme les activitats físiques de la mateixa manera que les persones que no presenten cap discapacitat i trobar maneres d'abordar-ho per garantir aquesta inclusió. A més, a través d'un enfocament multisistèmic, l'educació social pot adoptar un rol d'enllaç entre l'esportista i els suports o recursos necessaris perquè es pugui portar a terme la pràctica de l'esport d'una manera igualitària, sense discriminació i adaptada a les capacitats de cadascú (Newman et al, 2019). Segons la investigació que s'ha portat a terme, es pot considerar que sí que és necessària perquè aquesta vinculació, la qual permetria alliberar i equilibrar les tasques socials, les quals són de molta rellevància i actualment, les porten a terme el personal esportiu que genera l'activitat esportiva a les diferents entitats i federacions.

8. CONCLUSIONS

Dins aquesta petita investigació, s'han identificat molts aspectes rellevants, els quals podrien marcar un abans i un després al món de l'esport per a persones amb DI. Seguint el primer indicador, el qual plantejava si s'havien definit aportacions des del marc teòric i pràctic de l'educació social per la millora de l'esport adaptat o per PDI. M'agradaria destacar que aquest àmbit encara està en creixement. Aquestes millores han de passar per la investigació i la recerca, les quals són elementals per escriure nous fulls de ruta, aplicables al panorama esportiu, no només català, sinó mundialment. És a dir, que tot i que es portin a terme competicions, entrenaments, esdeveniments o trobades esportives, el món de l'esport adaptat encara necessita grans millores per poder aconseguir que generi l'impacte social que esperem.

Envers el segon indicador. S'han pogut identificar les necessitats i dificultats que té l'esport adaptat o per a PDI a Catalunya. A partir dels resultats obtinguts, considero que la vinculació de l'educació social podria ser un dels primers passos per a impulsar aquests canvis. Personalment, comparteixo el punt de vista que comentava Cartés anteriorment envers l'evident falta de personal format en estudis socials. Els quals, com s'ha comprovat al llarg de la investigació, són molt necessaris dins aquest camp perquè, a través de l'acompanyament, permet generar beneficis socials entorn de l'esportista, el qual, tindrà a l'abast una sèrie de recursos paral·lels a l'àmbit esportiu, però que són molt necessaris perquè desenvolupi una pràctica esportiva de manera segura, amb confiança i de qualitat.

A partir del tercer indicador, el qual planteja si han sorgit noves línies de treball a través de l'educació social per la millora de l'esport per a PDI a Catalunya. He pogut descobrir que el fet que no hi hagi hagut canvis en aquest àmbit durant molts anys, és derivat de les diferents crisis socials i econòmiques que han sacsejat el sector o també per la falta de personal, derivat de la poca quantitat salarial o el relleu generacional. En definitiva, el món de l'esport per a persones amb discapacitat, cada cop és menys atractiu. Per tant, des de l'educació social també es pot fer força per ajudar a donar a conèixer aquest àmbit i treballar perquè aquest rebi el reconeixement social que es mereix a través de la reivindicació, la visibilització i la sensibilització a les institucions i a la societat en general.

Portar a terme aquest treball he pogut detectar una sèrie de limitacions que, en certa manera, també m'han condicionat a l'hora de plantejar aquesta investigació. Principalment, durant la fase de recerca, he descobert que hi ha molt poca informació sobre l'àmbit. Pel fet que quasi no hi ha hagut investigació durant els últims anys i la que podem trobar publicada a les principals bases de dades científiques, són articles o investigacions publicades des de fa molts anys. Les quals no s'acaben d'adaptar a la realitat que viu l'esport per a persones amb discapacitat intel·lectual actualment.

També m'he trobat amb un evident sostre de vidre per part del sistema i les administracions, les quals, encara defensen discursos capacitistes, paternalistes i controladors. Més enllà que encara hi segueix havent molt estigma social envers

el col·lectiu, el qual encara no pot gaudir d'una igualtat d'oportunitats plena, de la mateixa manera que la societat ordinària. És per això que si no hi ha reconeixement social, no hi haurà suficients inversions i, per tant, no es podran fer aquestes propostes de canvi que realment aconseguirien un canvi de mentalitat a la societat general. En conseqüència, avui en dia no es pot preveure un desenvolupament eficaç d'aquest àmbit. Ja que, fins ara, s'ha "tirat amb el que s'ha pogut", seguint una mica la filosofia de posar un "pedaç" per pal·liar problemes puntuals que a la llarga molt segurament necessitaran altres solucions les quals encara s'han de plantejar.

Tot i això, també ha tingut a disposició una sèrie de fortaleeses que han permès que aquesta investigació sigui possible. Principalment, el fet de poder viure en primera persona el desenvolupament de l'esport a mà de la federació ACELL, m'ha permès reconèixer, durant els meus vuit anys d'experiència laboral com a tècnic en atletisme, les diferents característiques que té aquest món i quines dinàmiques s'implementen per poder-lo gestionar. Això m'ha permès, a través de la meva tasca dins l'entitat, l'oportunitat de fer aportacions professionals socials dins el meu rol de tècnic esportiu amb estudis d'Integració i Educació Social. Els quals m'han ajudat a identificar les diferents sinergies entre el camp esportiu i el social per poder-les enllaçar per trobar aspectes en comú els quals es poden arribar a compaginar per millorar molt la proposta formativa i pràctica en el món de l'esport adaptat.

Aquest treball, també és una porta a noves línies de futur perquè, a través de tot el que s'ha recollit en aquest document, pot permetre portar a terme més investigacions dirigides a la millora de l'àmbit. Per part del gremi d'educadores socials, també significa una oportunitat per treballar i desenvolupar un nou perfil professional dins aquest camp. A més a més, que per la societat, és molt important que es continuï reivindicant l'esport per a persones amb discapacitat com una cosa prioritària per aconseguir la inclusió social i un millor desenvolupament de les pràctiques socials i ocupacionals que es porten a terme actualment amb aquest col·lectiu. No només això sinó que també s'aconsegueix un empoderament pel col·lectiu i l'esportista adaptat, posant sobre la taula les necessitats de les persones amb discapacitat que practiquen esports i plantejar futures estratègies i mètodes per poder-li brindar a l'esportista amb discapacitat

intel·lectual i al seu entorn, una millor proposta esportiva acord amb el reconeixement social que es mereixen les persones que practiquen esport dins els marcs federatius nacionals o internacionals i de la societat en general.

El treball de final de grau, ha suposat la culminació de vuit anys de formació i experiència professional dins el camp social. Passant pel CF-GM de "Tècnic en APD", el CF-GS d'Integració Social i finalitzant amb el Grau Universitari d'Educació Social. El qual materialitza el meu amor cap a l'àmbit de les discapacitats, les quals m'han ajudat a entendre a través d'una altra mirada, com aplicar els coneixements relacionats amb la integració o l'educació social a l'hora de desenvolupar propostes o estratègies socioeducatives per continuar posant un gra de sorra al desenvolupament i la millora dels seus recursos. En certa manera, també crec que m'he sentit una mica condicionat per poder aportar una bona proposta, ja que no només és un TFG ordinari, sinó que aquest treball pot ser un incentiu per obrir la porta a futures investigacions que es vulguin dur a terme en un camp per explorar, el qual pot ajudar a desenvolupar noves línies de treball per les diferents entitats, clubs o federacions esportives de territori.

Per acabar, m'agradaria destacar que aquest treball no és més que un homenatge a totes aquelles esportistes, que al llarg dels anys m'han transmès els valors de fer esport a través d'un altre punt de vista. Em sento molt satisfet i considero que, després de set anys treballant com a tècnic esportiu dins la Federació ACELL i quatre anys estudiant Educació Social, he aconseguit trobar aquesta manera de poder generar un vincle entre aquests dos mons, des de l'experiència que he adquirit durant aquests quatre anys de carrera, els quals m'han ajudat a fer-me preguntes, analitzar-les, fer que aquestes tinguin sentit, saber crear nous recursos i avaluar-los. També, en aspectes pràctics m'ha ajudat a obrir els ulls com a treballador d'aquest camp, descobrint com s'organitzen aquestes entitats i federacions. Detectant, a través de la teoria i la pràctica quina és la seva història i per quins àmbits específics s'ha de començar a treballar perquè les persones amb discapacitat intel·lectual puguin disposar d'espais esportius motivadors, propers, segurs i de qualitat.

9. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- ASEDES & CGCEES. (2007). *Codi Deontològic de l'Educació Social* (1.a ed.). Catálogo de Funciones y Competencias de la educador y educadora social. <https://www.eduso.net/wp-content/uploads/documentos/143.pdf>
- Álvarez, G. E. (2023). *El capacitismo, estructura mental de exclusión de las personas con discapacidad*.
- Bickenbach, J. E., Chatterji, S., Kostanjsek, N., & Bedirhan Üstün, T. (2003). Ageing, Disability and the WHO's International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF). *Geneva Papers on Risk and Insurance: Issues and Practice*, 28(2), 294–303. <https://doi.org/10.1111/1468-0440.00224>
- Cartés, M. A. (2000). *Interior hockey: a sport for psychologically handicapped people*. *Apunts. Educación Física y Deportes*, 60, 54-58.
- Cagigal, J.M. (1975): *El deporte en la sociedad actual*. Madrid: Magisterio Español.
- Consell Català de l'Esport. (2022). *AVALUACIÓ DE L' IMPACTE DE LA COVID19 A L'ESPORT DE CATALUNYA*. 40.
- Corvino, C., D'Angelo, C., & Gozzoli, C. (2023). Social work and social inclusion in sports-based programs: A qualitative study. *Journal of Social Work*, 23(6), 1099–1117. <https://doi.org/10.1177/14680173231197933>
- Dykens E. & Cohen D. (1996) Effects of Special Olympics International on Social Competence in Persons with Mental Retardation. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry* 35, 223–229.
- Departament de Treball, A. S. i F. (2022). *Persones amb discapacitat per tipologia. Àmbits territorials. Xifres absolutes. 2022.* 3–11. https://dretssocials.gencat.cat/web/.content/03ambits_tematics/15serveissocials/estadistiques/persones_discapacitat/any2021/2-Persones-amb-discapacitat-per-tipologia-2021.pdf
- Departament de Salut. (2020). Directrius de l'OMS sobre activitat física i hàbits sedentaris. *Salut/Àgencia de Salut Pública de Catalunya*. https://canalsalut.gencat.cat/ca/vida-saludable/activitat_fisica
- Federació ACELL & UFEC (2022). *Memòria del curs*.
- Federació Acell (2023). *Acta Assemblea General*

- Fernández Simo, D. (2017). Las actividades deportivas en la estrategia socioeducativa con juventud en dificultad social. *Educación Social: Revista de Intervención Socioeducativa*, 0(65), 143–157.
- Fitó i Frutos, A., & Rovira i Martínez, M. (2022). *Informe de la situació de les persones amb discapacitat intel·lectual a Catalunya*. www.dincat.cat
- FEDC (2006). Reglamento De Juego Goalball. 1–84.
- Gallén Utset, Carles, (2008) *75 anys d'esport a Catalunya*, 2008. ISBN B-37953-2008, Barcelona
- Gabi-Master. (2016). *FEDERACIÓ – Federacio ACELL*. <https://federacioacell.org/federacio/>
- Gómez, L. E., Schalock, R. L., & Verdugo, M. Á. (2021). A new paradigm in the field of intellectual and developmental disabilities: Characteristics and evaluation. *Psicothema*, 33(1), 28–35. <https://doi.org/10.7334/psicothema2020.385>
- Hernández Vázquez, F. J. (2000). Sport to attend to diversity: adapted and inclusive sport. *Apunts. Educación Física y Deportes*, 60, 46-53.
- Llei 11/2003, del 27 de març, de protecció de les persones amb discapacitat. (2003).
- López-Aróstegui, R. (2017). *Educació Social: Revista d'Intervenció Socioeducativa* 65. 65, 93. www.peretarres.org/revistaeducaciosocial
- Martínez i Ferrer, J. O. (2004). Paper de l' activitat física i l' esport adaptat en la normalització de las persones discapacitades. *Aloma: Revista de Psicologia, Ciències de l'educació i de l'esport Blanquerna*, 13, 13–23.
- Muntada, L. (2023, 3 marzo). *Marina Gómez: “Cal garantir el dret de les persones amb discapacitat intel·lectual a practicar esport en les mateixes condicions que tothom”*. *Diari de la Discapacitat*. <https://diarideladiscapacitat.cat/marina-gomez-cal-garantir-el-dret-de-les-persones-amb-discapacitat-intellectual-a-practicar-esport-en-les-mateixes-condicions-que-tothom/>
- Núñez, V. (coord.) (2010). *Encrucijadas de la educación social. Orientaciones, modelos y prácticas*. Barcelona: Editorial UOC.
- Nacions Unides (2006). *Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat i protocol facultatiu*, 1.
- Newman, T. J., Okamoto, K., Kimiecik, C., Sohns, E., Burns, M., & Magier, E. (2019). The role of social workers in sport: shared values, interprofessional collaborations, and unique contributions. *Journal of Sport Psychology in Action*, 10(3), 160–173. <https://doi.org/10.1080/21520704.2019.1642270>

Observatorio estatal de la discapacidad (2021). *Vida Laboral de las Personas con Discapacidad 2019: situación y retos de la inclusión en el empleo*. Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad.

Raül Romero, Laura Tomàs, Tate Bonany, Amaia Etxeberria, Patricia Burgos, Carme Rubio, Paco Tejeiro, & Jordi Martínez. (2018). *1,2,3... Juguem!* 43–165.

Robertson, J., & Emerson, E. (2010). Participation in sports by people with intellectual disabilities in England: A brief report. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 23(6), 616–622. <https://doi.org/10.1111/j.1468-3148.2009.00540.x>

Schalock, R. L., Luckasson, R. i Tassé, M. J. (2021). *Intellectual disability: definition, diagnosis, classification, and systems of supports*. Washington: AAIDD.

Special Olympics Catalunya (2010). *Qui som?* <https://www.specialolympics.cat/blog/2010/01/01/qui-som/>

Specials Olympics América Latina (2021). *Diferencias entre Olimpiadas Especiales y Paralímpicos..* <https://www.olimpiadasespeciales.org/blog/diferencias-olimpiadas-especiales-paraolimpiadas>

Termcat (2010). *Esport Adaptat*. Diccionari general de l'esport [en línia]. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia, cop. 2010-2023. (Diccionaris en Línia)

<http://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/114>

United Nations Organization, (2006) Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat i protocol facultatiu 1-26.

VIRTUS. (2023, 8 diciembre). VIRTUS - International Sports Federation for Athletes with an Intellectual Impairment. VIRTUS - International Sports Federation For Athletes With An Intellectual Impairment. <https://www.virtus.sport/>

Vázquez, J. H. (1993). L'esport adaptat.: La seva identitat i les seves perspectives. *Apunts: Medicina de l'esport*, 30(116), 97-110.

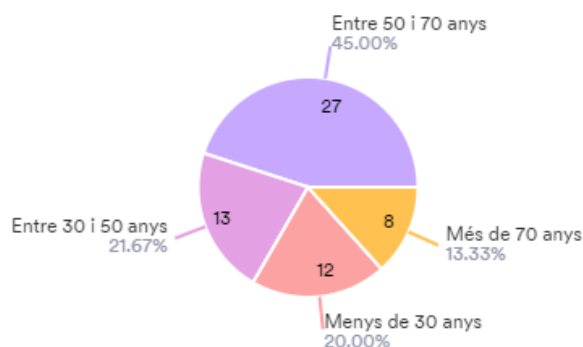
WorldBoccia. (2021). BISFed International Boccia Classification Rules. BISFed, October. <https://www.worldboccia.com/wp-content/uploads/2021/10/Boccia-Classification-Rules-5th-Edition-September-2021287.pdf>

10. ANNEXOS

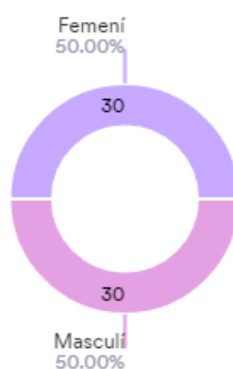
10.1. Annex 1: Resultats del Qüestionari

Dades Demogràfiques

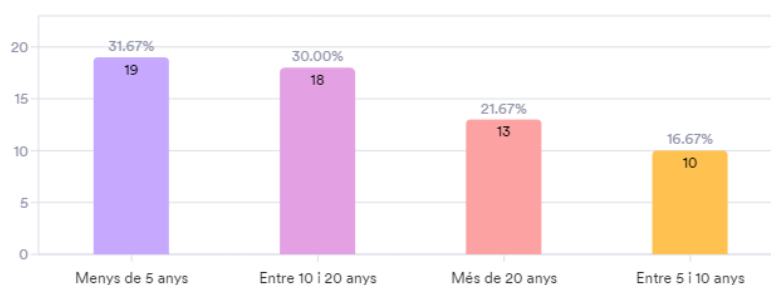
Pregunta 1: En quina franja d'edat t'identifiques actualment?

Pregunta 2: Amb quin gènere us identifiqueu?

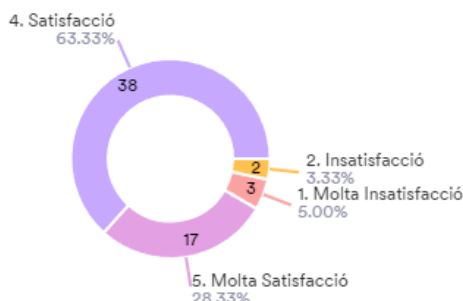

Pregunta 3: Quants anys heu participat o participeu en els serveis dedicats al món de l'esport per a persones amb discapacitat intel·lectual vostè o la persona a la qual representeu?

Satisfacció amb el servei

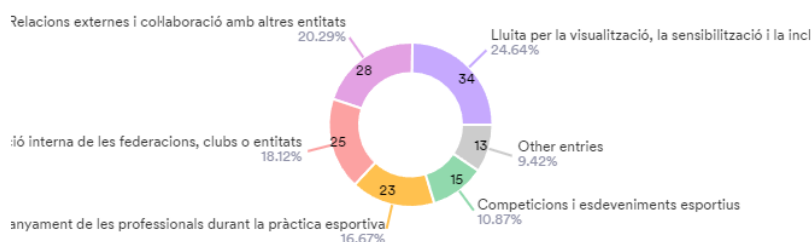
Pregunta 1: Dins d'una escala del 1 al 5, com qualificaríeu la vostra satisfacció general amb la gestió i dinamització dels diferents serveis esportius per a persones amb discapacitat intel·lectual?

Pregunta 2: Quins aspectes dels serveis esportius per a persones amb discapacitat intel·lectual identifiqueu com a els més satisfactoris o elementals per vostè o la persona a la qual representeu? (Podeu marcar més d'una resposta)

Pregunta 3: Quins aspectes dels serveis esportius considereu vostè o la persona a la qual representeu que poden necessitar un replantejament o canvi per una millora qualitativa de les seves pràctiques professionals? (Podeu marcar més d'una resposta)

Equips Tècnics

Pregunta 1: Quin tipus de formació professional considereu que haurien de tenir els equips tècnics que treballen amb persones amb discapacitat intel·lectual en l'àmbit esportiu?

Opinió envers les tasques organitzatives

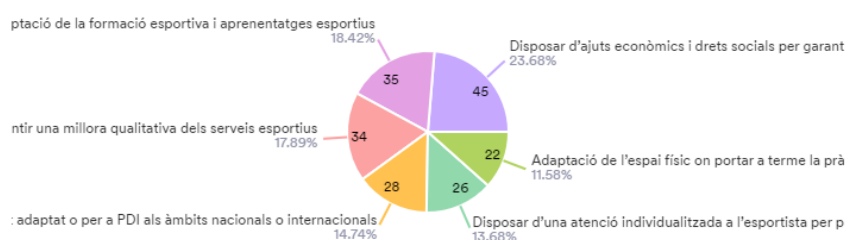
Pregunta 1: Heu detectat alguna mancança organitzativa en les entitats esportives durant els darrers anys de participació? En cas negatiu posi "NO", en cas afirmatiu, si us plau, descrigui-la breument.

Data	Responses
No	21
NO	9
De vegades quan es fan events esportius amb pernoctar, considero que marquen estais propers per fer activitats durant els temps morts, per mirar de no esgotarlos amunt i abaix i uns horaris menys apretats per respectar una mica el seu descans.	2
Mancança de mes professionals que les entitats haurien de contractar. Promocio i visualizació de la tasca dels educadors	1
Falta acompanyament quan representes un club privat	1
Tot i que s'està millorsnt, sembla que no es dona la mateixa importància a l'esport de persones amb discapacitat envers a la resta d'esportistes, fins i tot dintre de la mateixa entitat.	1
Mancança òbvia en recursos dedicats	1
SI. Fins fa molt poc temps, no estaven federats com tothom dins de la normalitat. La seva participació era només dins de la discapacitat i era més com exhibició que com esportistes que competeixen com la resta. No hi havia desenvolupada cap normativa de participació per a ells i elles.	1
Poca planificació.	1
Es delega en excés en les persones en pràctiques Salaris precàris	1
En general no. Però en alguns moments, en natació, he trobat a faltar que s'impliqués més el tècnic en la millora de la pràctica esportiva del meu fill	1
Si, la falta de comunicació i la poca visibilitat que es dona, només es penja una publicació a la propia xarxa i ja esta, coses com uns Specials no tenen la veu que mereixen. De forma d', organització, els recursos materials de cada equip i la comunicació interna entre els treballadors.	1
Més tornejos a on ells es poden sentir integrats.	1
Lo que faria falta es que quant es fa una competició com els Special Olympics World Games, es deuria de fer unes proves pre olímpiques i així evitar actituds poc esportives com els favoritismes.	1

S'hauria de garantir un sou digne per a les persones que treballen amb els discapacitats per a que se sentin valorades i així garantir la continuïtat en l'acompanyament.	1
S'haurien d'anar evolucionant, canviant, modificant dinàmiques en les entitats esportives pel que fa a organització, en la mesura que es pugui, acord amb l'evolució de la societat. Això passaria per tenir la figura de l'educador/a social present dintre de la piràmide organitzativa de les diferents entitats	1
Falta molta professionalització del personal envers coneixements socials i esportius, a més a més d'una gran manca de desenvolupament i de relacions amb altres entitats del territori que poden ajudar a la visibilització de l'esport per a persones amb discapacitat dins l'àmbit esportiu ordinari.	1

Necessitats de l'usuari

Pregunta 1: Quines necessitats considereu que s'haurien d'atendre perquè les persones amb discapacitat intel·lectual puguin participar i gaudir plenament a les activitats esportives? (Podeu marcar més d'una resposta)

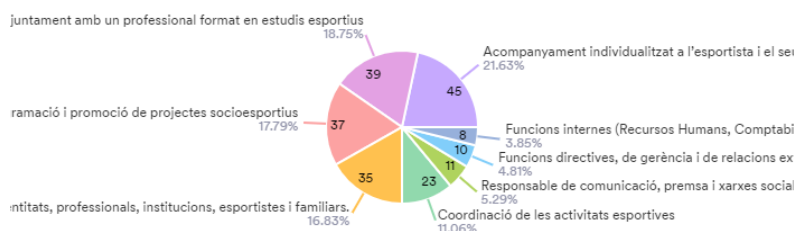
Educació Social i Activitats Esportives

“L'educació social és una professió de caràcter sociopedagògic, dedicat a generar contextos educatius, accions mediadores i formatives, els quals tenen com a principals objectius proporcionar una sèrie de serveis i recursos socioeducatius al conjunt de la societat, de la comunitat i de les persones. En el camp de la discapacitat intel·lectual, es treballa pel desenvolupament de les habilitats socials, l'autonomia personal, el foment dels hàbits saludables i en trencar estigmes socials derivats de la discriminació que pateix el col·lectiu.”

Pregunta 1: A partir d'aquesta definició, considerariau que la figura de l'educador social pot contribuir a millorar els serveis esportius per a persones amb discapacitat intel·lectual?

Pregunta 2: Quins aspectes o rols específics considereu que l'educació social podria ser útil dins aquest context organitzatiu?

Informació Addicional

Pregunta 1: Hi ha algun altre comentari o suggeriment que us agradaria compartir sobre els serveis esportius per a persones amb discapacitat intel·lectual?

No	4
Mes espais a la ciutat i mes oferta pública	2
NO	2
Que es promoció més la tasca dels educadors que es imprescindible per les persones amb discapacitat.	1
És una tasca que s'ha de fer suport, treballant per evitar menystenir-la i posant-la en valor	1
A més de la formació teòrica i tècnica, cal que la persona que es vulgui dedicar al món del discapacitat intel·lectual ja sigui en la vessant esportiva, social, educativa, formativa o laboral,, tingui a més, una sensibilitat especial per acompanyar a les persones amb DI.	1
De vegades és molt difícil trobar estàs cedits perquè puguin fer esport amb qualitat. No hi ha ajudes ni subvencions suficients perquè puguin exercir el seu dret a fer esport. Com sempre molta manca de recursos. També la manca de preparació multidisciplinària de qui ha de formar-los esportivament. Són molt poc visibles socialment per la gran feina que fan i també és poc reconegut l'esforç que fan. Que les federacions facin molt més del que fan.	1
En el cas de l'atletisme, en aquests moments la dinamització de les entitats i equips esportius a Catalunya és urgent. Després de la pandèmia ha caigut dràsticament el nombre de participants, no es poden fer sèries coherents per marques. No sé si la Federació fa prou per revertir aquesta situació.	1
Hi ha d'haver més ajudes econòmiques per a persones amb pocs recursos. Em sembla molt bé la pràctica esportiva per a aquestes persones perquè promou hàbits saludables mentals i físics i també els ajuda en la socialització.	1
Gràcies per a tot el camí recorregut. Confiar, valorar, alentar per poder progressar a la persona amb una discapacitat intel·lectual	1
Donar el valor que mereixen, no només es necessita una figura d'esport, per treballar bé es necessita professionals socials, són qui més han treballat específicament per ajudar aquestes famílies i esportistes.	1
Seria bo que els entrenadors tinguessin coneixement sobre les principals causes de discapacitat i com tractar-los	1
Queremos un entrenador que nos motive para poder ganar partidos, porque esta temporada a sido malísima	1
Aparte del deporte las personas con discapacidad tendríamos que tener más oportunidades en otros aspectos como por ejemplo a la hora de trabajar y ser más escuchados ya que somos personas y que nos dan pocas oportunidades en eso y otras cosas	1
Els professionals a més de tenir coneixements d'esports han de tenir coneixements específics de integració amb persones amb discapacitat intel·lectual. per a saber treballar amb ella.	1
Al ser grups amb molta diversitat, s'haurien d'adequar les sessions per a que cada esportista s'hi pogui trobar còmode acord amb el seu desenvolupament esportiu	1

10.2. Annex 2: Consentiment informat per a la participació en les entrevistes

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

CONSENTIMENT INFORMAT PER A LA PARTICIPACIÓ EN ENTREVISTES

Investigador: Marçal Reguant de Rocafiguera

Branca Universitària: Educació Social

Títol del TFG: *“El desenvolupament del rol l'Educació Social a l'àmbit l'esport per persones amb discapacitat intel·lectual”*

Em dic Marçal Reguant Rocafiguera, entrenador d'Atletisme de l'Escola Esportiva Barcelona de la Federació ACELL i estudiant de quart curs d'Educació Social a la Universitat de Barcelona. Estic fent el meu Treball de Fi de Grau sobre la vinculació de l'educació social dins del món de l'esport adaptat i per a persones amb discapacitat intel·lectual. M'agradaria comptar amb la teva col·laboració per poder dur a terme aquesta investigació i aportar un gra de sorra al desenvolupament d'aquest àmbit.

Aquesta entrevista està dirigida a totes aquelles persones que formen o han format d'alguna entitat, club o federació com ara la Federació ACELL o el moviment "*Special Olympics*", ja sigui participant-hi com a esportista, com a familiar o entitat que utilitza els serveis esportius o hi participa actualment. L'enquesta té com a objectiu identificar l'opinió d'aquelles persones que han fet o fan un ús habitual dels serveis esportius per a persones amb discapacitat intel·lectual i quina és la situació actual d'aquest àmbit. A més a més, d'identificar les diferents inquietuds, mancances o possibles millores o avantatges envers aquest àmbit a través de l'educació social.

En respondre aquesta entrevista, estàs acceptant que:

1. La teva participació és completament voluntària i tens el dret de retirar-te en qualsevol moment.
2. Es garanteix la privadesa i anonimat de les teves dades, que seran tractades segons la Llei Orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades i garantia de drets digitals.

Per qualsevol consulta, pots escriure'm a mreguade17@alumnes.ub.edu En cas que aquesta investigació et resulti d'interès, pots demanar-me que et faciliti el treball final portat a terme durant aquest any.

Moltes gràcies per participar!

Firma del participant

Data

10.3. Annex 3: Entrevista a Miquel Àngel Cartés

BLOC 1: DADES I MOTIVACIONS PERSONALS

- **Qui ets? Quina és la teva formació?**
- **Quants anys portes vinculat a l'esport adaptat i per persones amb discapacitat intel·lectual?**
- **Quina va ser la teva principal motivació per dedicar-te al món de l'esport per a persones amb discapacitat intel·lectual?**

Jo soc Miquel Àngel Cartés, soc pedagog, entrenador d'atletisme, entrenador de bàsquet i tinc més formació tècnica, que en el llarg de tota la meua vida professional he anat adquirint, a més a més, monitor de natació. He treballat durant 40 anys. Vull dir, pensa que l'entitat on he treballat en aquell moment no existia i que es deia d'una altra forma diferent Abans, quan marxava la gent de vacances a la facultat, el Miquel Àngel es preocupava d'anar a fer visites i fer pràctiques en diferents entitats, escoles, tallers, etc. per estudiar una mica el camp d'actuació i vaig parar al món de la discapacitat intel·lectual i aleshores vaig decidir dedicar-me al món de la discapacitat intel·lectual i des de llavors la discapacitat en l'àmbit de esport ha estat el meu dia a dia fins aquest últim any el qual ja em trobo jubilat.

Abans d'entrar al món de la discapacitat, però jo tenia la meua història com a atleta, tenia la meua història com a diferent esports, com a jugador la meua formació esportiva, la meua formació ja llavors com a entrenador pensava que la meua formació esportiva era de diversos esports abans de parlar de l'atletisme vaig passar per diversos esports amb una filosofia molt concreta, molt determinada i aleshores vaig dir que no em volia dedicar a la tecnificació pensava que també soc jutge de l'atletisme no em volia dedicar a la tecnificació i aleshores em volia dedicar a allò que jo creia que parlava de discapacitat i aleshores vaig veure una porta directa.

BLOC 2: EXPERIÈNCIES PROFESSIONALS

1. **Explica el teu pas pel món de, l'esport per a PDI, quines tasques has portat a terme al llarg dels anys? Quin és l'últim rol professional que has portat a terme?**
2. **Defineix, a partir de la teua experiència professional, l'àmbit de l'esport per a PDI i què significa pel món de l'esport en general.**
3. **Quins canvis organitzatius identifiquis des del teu inici fins al final envers l'esport adaptat o per persones amb discapacitat intel·lectual?**
4. **Quines necessitats, carències o aspectes a revisar has detectat durant el teu pas pel món de l'esport adaptat o per persones amb discapacitat intel·lectual?**

Bueno, mira, aviam. Com deia va, comencem pel principi. Jo vaig arribar l'any 79 amb una petita entitat, amb un quarto molt petit, molt petit. I vam començar allà, aleshores, aquella sensació de començar a pensar que el lloc de treball, que l'entitat acabava de néixer bàsicament, aleshores érem pocs però ara ja tenen 50-60 treballadors, en aquell temps el meu lloc de treball me'l vaig tenir que crear jo perquè encara no havíem acabat de definir quines funcions té cadascú, ja que ACELL acabava de néixer. Aleshores, des que jo vaig començar a treballar, he pogut viure el canvi que ha tingut el món de l'esport per PDI. El canvi significatiu va arribar a partir de l'any 92, on gràcies a les Olimpíades de Barcelona hi va ver un boom pel que fa l'augment de federacions i entitats esportives a Catalunya, les quals es dedicaven a l'organització de moltes activitats esportives, competicions, no sé què a part de les oficials de la Federació... Aleshores hi ha hagut un canvi molt dràstic a nivell social, sobretot, de presència i participació de persones amb Discapacitat Intel·lectual al món de l'esport. Perquè abans era impensable que poguessin ser esportistes i poder organitzar competicions o grups esportius que no surtin més enllà d'utilitzar l'esport com a teràpia. Tot i això, el món de la discapacitat intel·lectual sempre estarà estigmatitzat amb el paternalisme i el rebuig social. Als inicis, quan vam començar i anàvem pel carrer amb un grup de persones per exemple, si ens trobàvem gent de cara, aquesta creuava la cera per no creuar-se amb nosaltres! Ha canviat molt l'estigma social. Pensa que quan nosaltres vam començar, no existia el concepte de discapacitat. Era disminució psíquica, per tant hi havia una gran barrera que limitava molt aquest col·lectiu a l'hora de relacionar-se amb la societat de l'època.

Actualment el discurs és un altre, La població ha canviat. De fet, se n'han fet diferents regulacions del concepte. Ja no tan centralitzat amb els test de coeficient intel·lectual. Actualment s'ha anat ampliant a diferents àrees socials dels atletes (Autonomia personal, entorn, grau de discapacitat, patologies concretes) Però això què ha donat? Que el perfil de la població ha canviat, que la població no és en problemes amb trastorns mentals, que causen i que analitzen amb una falta, amb uns recolzaments continus que són per tota la vida i que a nivell social no poden realitzar els treballs, al nivell laboral no sé què.

Això cursa amb els estudis on hi ha, amb un nivell de discapacitat intel·lectual.

Aleshores, la població ha canviat molt i el perfil del professional també ha canviat. I jo crec que el món de l'esport i no només el món de l'esport encara s'ha de fer molta feina per de canviar la filosofia i acabar de rebre un reconeixement social a la persona amb discapacitat intel·lectual com a un esportista igual que tu o jo quan practiquem un esport. En el sentit que quan s'entrenen amb nois estem parlant de persones i qualsevol de nosaltres que s'entrenen estem parlant de persones. Quan parlem amb una persona amb un trastorn bipolar estem parlant d'una persona que potser necessita un acompanyament que va mes enllà que promoure una pràctica esportiva concreta. I no es pot enfocar només en l'àmbit d'actuació, sinó per això. Per això, fa més de 20 anys que jo estic advocant per un equip multidisciplinari que pugui fer les tasques d'actuació sobre les persones. La qual no només sigui entrenadora esportiva sinó que sigui personal format en el món social, psicòlegs, pedagogs, fins i tot fisioterapeutes o personal mèdic.

Jo he estat el coordinador de l'entitat i el responsable de formació. Aquest és l'últim, però no vol dir que fos l'únic, perquè sempre han estat paral·lels amb el rol d'entrenador, de diferents esports i de competicions a nivell de Catalunya, de diferència de l'atletisme i natació sobretot organització de cursos. A més a més ens hem de procurar del personal o les instal·lacions, veure aquestes dates, organitzar contactes, encara que tens un rol totalment administratiu, tu ets el responsable del campionat pur i dur, i quan fas els cursos de formació, tu ets el responsable del curs de formació, tens que veure projectar les línies de quins cursos faràs, què cursos no faràs, contactar amb els professionals...

De fet, a nivell de formació es va deixar de perdre una línia de formació molt interessant perquè ho va portar la vida en si i la mateixa evolució, per tant, quan venia un professional d'auto-standing, molt considerat, i passava per Barcelona, mirava en contacte amb ell perquè vingués a fer una xerrada a tots els professionals de la ACELL, i aleshores convidava a tots els clubs de la ACELL i a tots els professionals per consultar aquest professional que venia en un camp determinat esportiu o de psicologia esportiva o dins d'això també havien vingut i fins i tot algun professor De magisteri que estava considerat. Això està clar i jo penso que els professionals... Estem parlant amb poblacions on tothom té una percepció diferent de les coses. No hi ha una...

I amb això hem de ser conscients i hem d'estar preparats per poder entendre l'altra persona i transmetre-l'hi a l'altra persona. Però per què hi ha participació? Perquè tu estàs explicant a aquella persona, i estàs explicant-se molt bé, perquè tu tens la teva línia d'actuació, ets una forma de ser, però els teus àmbits de treball poden canviar a diferents llocs. I cada lloc té la seva forma de treballar. I necessites un poder d'adaptació continu a diferents formes de treball. I això, si no és que una persona molt centrada pot arribar a estabilitzar molt bé. I en el moment actual, que ens mirem massa malament, això pot ser un punt complex. A nivell tècnic, estem parlant a nivell interprofessional, que fa atenció a la persona.

Jo penso que les persones que fan atenció a nivell general, han de ser les persones més centrades que hi pugui haver. Jo no es pot desprestigiar res, ni fer res, senzillament es posa una cosa fixa, que les motivacions que tenen les persones per entrar en una carrera o una altra. I m'estic referint psicologia, m'estic referint aquestes que tenen a veure més amb la part vocacional i la part més emotiva d'una professió d'aquestes.

Quantes persones han entrat a treballar o a estudiar o a fer alguna cosa més per motivació particular, sense que hagués un historial o una motivació prèvia perquè estàs afectada per una cosa estranya?

I sobretot, haurien de tenir formació en moltes especialitats.

Perquè l'activitat no és única, la persona no és única. Tu no pots entendre de tot. Hi ha persones que en algun moment poden entendre que el món del esport...

En general, hi ha massa capificació amb el tema esportiu. En aquest àmbit, transmetre la pedagogia esportiva amb persones amb discapacitat intel·lectual, dos de deu entendran el procediment normatiu en què s'ha d'explicar un atleta. El temps d'execució no és el mateix. Si estem parlant amb persones, el que es deia abans, entre part mental, si vols parlem del tema de definició actual de

discapacitat intel·lectual, però el temps d'execució i la forma d'entendre-ho és la percepció que tenen el temps de resposta. La permanència d'aquell aprenentatge i la transferència d'aquest aprenentatge amb altres àmbits de la vida està completament alterat. Tens que ser conscient d'això.

Un dels vicis de tots els professionals és que arriba un moment que el que veus o les persones amb discapacitat ho veus normal a nivell estadístic. Però després quan compares ells i el que és normal a nivell estadístic la diferència és molt gran. I és un dels fons que no podem perdre mai de referència el que és a nivell estadístic normal.

No estic ni valorant, ni res, senzillament, des del meu punt de vista és el que he vist. Aleshores, fer que persones amb unes percepcions diferents o alterades competeixin el que sigui aquí i pressionar-los per que arribin a aquestes alçades d'un altre nivell que poden generar tensions, desmotivació... Però, afortunadament, i per desgràcia per les seves coses, totes les persones tenen accés a informació externa, a pressions externes, mil coses, i aleshores es fan una pilota aquí i que algú format en l'àmbit social té una capacitat única per valorar, de fer, i sobretot planificar accions més encertades que potser un tècnic esportiu que no es plantejarà tractar l'ambient que envolta l'esportista. Hem de recordar que aquestes persones són molt més intuïtives que nosaltres, i el fet de ser molt intuïtius, poden patir més les pressions o les manipulacions de l'entorn, les quals tu com a professional del món social has de saber identificar perquè pugui arribar a una estabilitat que li garanteixi una bona participació.

BLOC 3: FUNCIONS ORGANITZATIVES

- 1. Quin seria el teu equip tècnic ideal, quines disciplines consideres que haurien de complir (esportiu + social + mèdic)?**
- 2. Quina rellevància consideres que tenen les tasques socials per portar a terme una bona pràctica esportiva pel que fa l'esport per a PDI?**

Jo, amb el que he fet al ACELL, jo tindria dos equips tècnic, completament diferents. Un, els que es dediquen a l'aspecte més de camp, és a dir, els que treballen persones, els que són, el que diríem, entrenadors, que es dediquen a la formació directa, que estan en contacte directe amb persones, i un altre equip tècnic que es dedica a l'organització de campionats. I després l'equip de gestió interna. Són dos equips diferents. Amb el primer equip, evidentment, necessitem un psicòleg, necessitem pedagogs, necessitem personal tècnic per portar l'entrenament. I diré una cosa més. Es necessita el que nosaltres entenem per monitors, que són els de base, els que ensenyen els moviments i els fonaments de base de cada esport. Llavors l'entrenador els parlarà de tècniques d'entrenament, formes d'entrenar, però no parlarà de la formació de gest tècnic de base, d'adquirir bons hàbits, a nivell gestual, en fi, tot això. Per això un entrenador esportiu i un tècnic social són dues persones o figures completament

diferents. Evidentment, n'hi ha que dir que ja des del punt de vista social, es dedica un educador social, metges, fisioterapeutes, i també professionals del camp de l'educació física.

Perquè jo considero que cadascú d'ells diu que és el mateix o no. Si tu investigues a la part epistemològica i a la part de les funcions de cada especialitat, són diferents. Això seria un equip molt disciplinat perfecte per portar una activitat esportiva en condicions amb PDI. Fins i tot, potser ajuda la presència d'un psiquiatra. Però això ja depèn de cada cas individual que es pugui ajustar a cada persona. Però ja seria un aspecte molt més concret. I el psicòleg, sempre quan se n'oblida una mica de la seva funció mèdica i la seva orientació de psicologia clínica i que es centri més en persones a partir de la Psicologia social. També hi ha el factor de les medicacions, recordem que les persones amb PDI, majoritàriament, segueixen una pauta mèdica i que qualsevol pastilla que li treguis li pot generar un canvi hormonal els quals comporten canvis que hi ha a nivell conductuals que poden comportar problemes. Això un tècnic esportiu que ha de tenir en compte tot això no només l'aspecte esportiu és insuficient per molta voluntat que aquest tingui.

Pel que fa l'activitat esportiva, pot ser molt rellevant la presència d'un professor d'educació física perquè s'encarregui de transmetre els coneixements esportius tant teòrics com a nivell d'execució. O sigui, hi ha dues persones que són els que executen aquesta informació i fins i tot tindria una persona que és la que posa tot en comú i estableix tots els processos al professor de l'educació física. I aquesta és la que he de fer. Per tant, responent a aquesta pregunta, un equip tècnic hauria de tenir professionals socials, esportiu i especialitzats en amb primers auxilis o assistència primària, tots amb formació per saber actuar en qualsevol instant.

Aviam. Jo et diré una cosa. A nivell social estem tots d'acord que l'esport és una gran eina si no de les millors eines que hi ha a nivell social. Totes aquestes eines socials, poden ser molt bones o poden ser molt dolentes, ja que també és una manera de participació social la qual també t'exposes a la societat, el qual aquesta et valora positivament o negativament. Això es degut a que la societat posa en valor al seu entorn i sovint es mostren discriminants i poden arribar a molestar i aleshores és quan es veu condicionada l'activitat que podria generar molts beneficis socials i personals. Per exemple, quan participem a les curses populars com la de "La Mercè" i quan estàs amb els atletes de tant en tant es poden escoltar comentaris discriminants o amb disfòbia de la gent del voltant mentre ells participen. Aquest és un dels mil exemples que he viscut. Siguí com sigui, aquestes actituds són les que estan desprestigiant no només a les persones que practiquen l'esport sinó tota la feina que hi ha hagut al darrere perquè les persones amb discapacitat hagin arribat a participar en esdeveniments esportius de la mateixa manera que la societat ordinària.

A nivell esportiu, la "matxacada" que ens ha fet també es destaca amb l'enfocament completament competitiu i poc participatiu. Afortunadament la majoria de clubs se centra en treballar per la participació i la vinculació a la pràctica esportiva però quantes entitats esportives veritablement tenen la

filosofia de superació personal. Envers aquest tema també ens hem trobat ara als últims anys les marques i els resultats que se'ns demanen des de la Federació Española de l'Atletismo no s'associen a la qual arriben els nostres atletes. Molts d'aquests són conscients d'aquestes marques i ells mateixos veuen que tenen un sostre de vidre. Tot i això, en el món de la discapacitat és molt extens on ens podem trobar mil i una diferències tant físiques, psicològiques o socials. Per tant, només aquelles persones que disposen d'una bona conducció física si que podran optar a marques o resultats més alts perquè poden suportar un alt rendiment, però això també vol dir que hi ha tota una sèrie de gent que es queden fora i això és que aquesta federació espanyola de persones amb discapacitat intel·lectual ja ha fet una mica de temps que ha baixat marques i les ha pogut adaptar per acollir altres franges i nivells. Això sí, els Special Olympics de Catalunya la participació segueix sent universal tot i existir uns criteris de selecció quan es rep una invitació o proposta de participació internacional.

BLOC 4: EDUCACIÓ SOCIAL I ESPORT ADAPTAT O PER A PDI

“L'educació social és una professió de caràcter sociopedagògic, dedicat a generar contextos educatius, accions mediadores i formatives, els quals tenen com a principals objectius proporcionar una sèrie de serveis i recursos socioeducatius al conjunt de la societat, de la comunitat i de les persones. En el camp de la discapacitat intel·lectual, es treballa pel desenvolupament de les habilitats socials, l'autonomia personal, el foment dels hàbits saludables i en trencar estigmes socials derivats de la discriminació que pateix el col·lectiu.”

- 1. Tenint en compte les funcions que porta a terme l'educador social, per què creus (o no) s'hauria de vincular dins el món de l'esport per persones amb discapacitat intel·lectual?**
- 2. Quins aspectes o rols específics consideres més adequats per aquest i quins aspectes personals i professionals ha de tenir per poder portar a terme una bona praxi dins el context organitzatiu de la mateixa federació o entitats esportives?**

Normalment, l'educació social és aprendre un hàbit, els quals tenen els seus objectius, les seves finalitats, les seves presentacions. I jo crec que l'educació social hi té molt a dir en aquest camp en concret. Però principalment hem d'entendre que si el Pedagog, té una acció directa sobre la persona, l'educador social té una acció més directa sobre l'entorn. Per tant, el que s'ha comentat a la definició adopta un sentit si s'enfoca cap aquí i com tractar aquests processos, en partits, per fer veure que aquella persona que està entrenant, no sé què, es consideri de la mateixa forma que qualsevol persona a nivell de context tècnic. Perquè el primer nivell social és família, aleshores les famílies hi ha algunes que són molt sobre protectores i d'altres que no saben que tenen a casa i

sobrevaloren més de lo normal, va molt bé, però no ajuda en facilitar-li la vida per portar a terme una practica esportiva en condicions. I a partir d'aquí, la comunitat de la gent que envolta l'esportista. I és que l'entorn on jo crec, que de treballar. Per exemple, encarregar-se de fer sociogrames, anàlisi de les relacions entre la gent. Aquesta informació pots compartir-la amb els altres entrenadors o tècnics i intentar fer aquesta relació d'encabir a totes les persones en un mateix projecte. Per tant, crec que és una part fonamental que l'educador social s'ha d'encarregar de la cohesió del grup. Si no, n'hi ha tothom fa la seva i és quan es complica la pràctica esportiva de cada individu. S'ha perdut tot. Aquest, jo crec que l'educador social té que ser l'aspecte d'acompanyament a l'equip i resoldre els conflictes socials que hi hagi per crear un espai on la pràctica esportiva sigui còmode per tothom.

Per tant, considero que l'educador social ha de ser l'agent professional que pugui garantir que tot l'entorn social de la persona esportista estigui en unes condicions, no diria òptimes, però adequades, perquè l'enllaç amb la pedagogia esportiva i la pràctica sigui de qualitat o sigui bo. De la mateixa manera que pot intervenir en el mateix entrenament, però no és tant com entrenar o una cosa molt concreta, sinó d'establir i de treballar les coses en el lloc.

Jo l'encabiria dins de l'equip de recursos humans dels clubs, entitats o federacions. Però no els recursos humans destinats a fer fora o a contractar a la gent. Concretament, un rol que s'encarregués de cuidar les relacions socials a l'entitat. Per exemple, vamos a hacer una labor de psicologia o de reciclatge. Agafar-me aquella persona i diré, vamos a hacer esto con esto, con esto, con esto y con esto i planificar plans d'acció per portar-ho a terme.

Per tant, l'educador social no se centrarà únicament amb l'àmbit purament esportiu, sinó en que l'activitat en general i tot el que l'envolta tingui èxit. Tant a nivell organitzatiu, intern, dins de les entitats, el que engloba qui prepara l'activitat, els recursos humans que preparen l'activitat, o què fan possible aquesta activitat. Per tant, jugaria un paper com de vetlla o de vetllador, tant dels esportistes com dels companys que dinamitzen les activitats amb l'equip. I que no es deteriorin les relacions, perquè ha de tenir un sociograma de l'entitat i ha de cuidar les relacions de l'equip de treball. Ja siguin a través d'accions mediadores o creació d'espais de cures per solucionar malentesos o canalitzar frustracions i crear espais d'escolta activa tant amb atletes com en els equips multidisciplinaris que fan possible l'activitat. Clar, tot això també és una mica utòpic perquè a nivell econòmic és un problema perquè actualment suposaria una despesa important per les entitats. Les quals no poden abordar-o degut a la falta de recursos i suports els quals reben des dels pressupostos públics. Com que el sector esportiu està molt precaritzat sempre s'acaba trobant una manera de posar un pedaç per estalviar-se contractar a més professionals que segurament podrien ajudar molt i oferir un salt qualitatiu a les entitats.

BLOC 5: INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

- 1. Alguna informació, recomanació o anècdota més que vulguis afegir envers el món de l'esport adaptat i per PDI?**
- 2. Quina opinió treus d'aquesta investigació?**
- 3. Valoració de l'entrevista i la coherència amb el treball d'investigació**

Si, hi ha una anècdota molt clara la qual considero que pot representar una mica tot el que estàs treballant aquí. Mira, fa una mica de temps nosaltres fèiem i tu saps per què els has vist, els entrenaments, entre... quan acaba la temporada fins que anem començava el setembre, hi ha el període transitori. Durant aquest període, jo i el meu equip tècnic vam preparar uns fulls que anomenàvem "deures". Les quals es tractaven d'exercicis de conservació perquè no perdessin l'hàbit de fer esport quan no hi havia entrenaments. Doncs penso que gràcies a aquests deures, vam aconseguir una cosa meravellosa, la qual trenca amb molts prejudicis i estigma. És la responsabilitat que tenien per fer-los, per tant, forjant un compromís amb tot l'equip, ja que si no els havien fet no seguirien el ritme de l'equip. Però a més a més, aquests deures no només els feia l'atleta, sinó que veïnes, familiars o gent de la vora també hi participaven, creant uns instants on gent es reunia per fer esport, fent els mateixos exercicis que l'esportista amb discapacitat intel·lectual. Jo crec que en resum, s'ha de treballar per la implicació i el compromís. I aquesta implicació, com s'ha aconseguit? Amb un treball de fons i de base. I des d'una perspectiva tècnica, ensenyant com es tenen que fer els exercicis, es posant bé el text i amb dibuixos, amb gràfics, i ben explicat perquè els nois ho puguin entendre, i perquè ho puguin entendre també persones neòfites del tema, perquè ho puguin entendre, valorar molt bé com ho poses, saber vendre el producte, marketing pur, en aquest sentit. I això es va aportar que van, un temps ha determinat, en aquest període de pausa que era des del mes de juliol fins al mes de setembre, unes persones que no es veuen mai a part dels entrenaments, siguin com siguin, amb les característiques cada una individual, es trobessin uns moments a fer uns entrenaments fets en un sentit. Crec que això és una bona anècdota que resumeix tot i vincula tot el que hem vist, no? Vincula la societat, vincula el territori, vincula esport, en general molts aspectes on treballar dinamitzats de manera autònoma.

Clar, tot això requereix una adaptació del material, de la metodologia, de la didàctica, de la terminologia, de fet més que una adaptació, una traducció. Perquè realment estàs intentant que aquesta persona segueixi uns passos que són normals i comuns dins de la tècnica esportiva, o la pedagogia esportiva normal, però els estàs traduint d'una manera que es pugui sentir còmode i arribi a comprendre el sentit de la pràctica. Per tant des de l'educació social estaria molt bé que pogués desenvolupar tot aquest procés com això que es va crear d'una forma arbitrària doncs crear-ho i dinamitzar-ho de manera incentivada i replicar la fórmula amb altres equips. Per acabar, valoro molt positivament aquesta investigació que estàs fent, ja que tot el que sigui aclarir, tot el que sigui matisar, ordenar, perquè la gent pugui funcionar dins aquest món de l'esport per PDI és positiu per començar a millorar. Tan de bo, aquest treball que estàs fent,

doncs pugui obrir portes i es puguin dur a terme 15, 17 o 20 investigacions més concretes i que la gent pugui polir amb més detall el que plantege.

10.4. Annex 4: Entrevista a “Ricardo”

BLOC 1: DADES I MOTIVACIONS PERSONALS

Quans anys portes vinculat a la federació Acell i quins esports has practicat?

6 años en la Federación y bueno en atletismo que lo que más me gusta, pero aparte este bueno, no en acción en otro sitio basquetbol o baloncesto y voley y voley, vale? Y ahora mismo qué disciplina participas atletismo en carreras y por qué la que más me gusta toda la vida y aparte siendo una motivación que ya la llevamos en la familia, mi madre mi padre estaban muy vinculados al atletismo al fútbol le gustaba el deporte en general, entonces atletismo porque te motivaba más y me motivaba mal. Lo dejé muchos años y volví a hacerlo acá en Barcelona volvía, después de muchos años a practicarlo muy bien me pusieron en contacto con la este volví de nuevo a practicar el atletisme.

Quina disciplina participes actualment? Perquè (motivacions)?

Te sientes muy a gusto cuando participas en el atletismo me siento motivado lo más importante es participar participar y llegar a la a la meta.

Bloc 2: SATISFACCIÓ AMB LA ENTITAT QUE PROMOU LA PRÀCTICA ESPORTIVA

Com valores l'experiència fent esport a la federació?

Es una buena experiencia y sobre todo que uno se siente motivado y aparte el soporte de los educadores o técnicos como quisiéramos llamarlo o entrenadores es que es positivo porque cualquier consulta no aclara o nos corrigen en algún defecto una mala postura esas cosas y eso ayuda que sea este práctico y motivador y participativo sobre todo es lo más importante y en general en el mundo de los deportes para personas con discapacidad. Es muy positivo y a la vez quiero matizar que en el deporte nadie debe sentirse excluido no hay barrera al contrario, sea cualquier discapacidad, que siempre habrá algún deporte que

practicar alguna forma de acuerdo a tus limitaciones y no llevar una vida sedentaria que es lo más importante una por salud también claro y se siente motivado y relajado muy bien y qué es lo que más te gusta de hacer atletismo aquí mismo en la Federación lo más importante el vuelva a reiterar participar y si hubiera más eventos y podíamos tener cobertura participar en más evento en buena hora claro, de acuerdo, en nuestras limitaciones físicas psíquicas y económicas también se va a participar competir competir hacerte también auto superarte no. Y mantenerte activo mantenerte activo porque eso te ayuda. Como decir a ir adquiriendo experiencias ir corrigiendo algunos defectos, básicamente participar pasarlo bien, no claro y relacionarte porque el hombre la persona o el ser humano es socialmente social, no podemos aislarlo ni sentirnos mal al contrario, este es una, cómo te podría decir... Es un ejemplo una activación para otras personas con discapacidad cualquier discapacidad que tengan o así sea lleve una vida normal de una vida sedentaria el cielo hace porque yo no lo puedo hacer tu voluntad a mí esto me choca un poco porque sí que es verdad que el atletismo es un deporte muy individual realmente se depende de ti mismo, pero claro, aquí trabajas con un conjunto de gente, no? O sea, no estás solo en un entrenamiento estamos en un grupo y es prácticamente es como si fuera una familia porque ya uno se conoce va relacionando y no hay ni una barrera al contrario. Este va soltando conversar con cualquier tipo que además de hacer una función deportiva no es una función extra deportiva por la cual complementa para que tú puedas hacer una buena práctica, no?

Sentirte a gusto cada vez hay cosas nuevas y entonces hay compañeros que participan en diferentes competencia y dices bueno, porque este te motiva más además te relacionas con gente de otros clubes que os vais viendo de competición en competición, claro, cuando vayáis esas competencias, por ejemplo que hacen este los Juegos Olímpicos o en otras comunidades llevan otros club ya tú vas relacionando tanta infraestructura en el trato la organización y ese es bueno es bueno, porque así vas perdiendo el miedo no tener esa obsesión de que tengo que ganar no, no lo importante es para mí es participar y llegar a la meta. Eso es lo más importante cualquier discapacidad. Lo importante es la participación que uno puede yo pienso así que uno puede y ya está muy bien.

Bloc 3: DETECCIÓ DE NECESSITATS

Que trobes a faltar a l'equip a nivel social i esportiu (entrenaments més constants, més preparació, més acompanyament...)

Quina rellevància creus que té l'aspecte social durant la teva pràctica esportiva?

Más preparación o sea, este se podría decir que más profesionalmente porque cuando ustedes traen otros compañeros que están estudiando este van como ustedes mismos a veces ven que hay un fallo y tratan de corregir. Eso es importante porque están palpando, lo están observando. Entonces corregirlo es bueno que eso es en beneficio de nosotros los que practicamos en cualquier reporte, no solamente cualquier deporte están ahí. Entonces te corrige es bueno. Yo pienso que también falta una parte la parte nutricional nutricional. Eso también va relacionado también con cualquier deporte en este caso en eso yo pienso de que a lo mejor un asesoramiento como decir cuál es tu rutina de alimentación por ejemplo o el contexto que tiene cada atleta. Y prácticas de deporte más y bueno involucrarnos todo porque vale dos jornadas de entrenamiento entrenamiento y si podemos participar en más este competencias a nivel local o regional por comunidades autónomas. Pero dentro del presupuesto claro.

Aspecte social a la pràctica esportiva: Claro, este cada uno de nosotros es un mundo una historia diferente diferentes culturas, realidades sociales de tu entorno. Entonces muchas veces nosotros los hijos no contamos a los padres lo que nos pasa. O los padres también pasan de uno se hacen de la vista gorda, entonces siempre a veces hay algo que la persona no solamente deportista la persona en general, este sufre o se lo tiene en su interior algunos son extrovertidos otros introvertidos el extrovertido lo manifiesta en diferentes formas en su comportamiento en tu realidad en el otro no, el otro lo tiene en su interior y se lo guarda y eso lo tiene a veces diferentes reacciones que tenemos nosotros el ser humano o el cualquier aflora de eso claro y en eso también se tiene que profundizar y lo que ella, por ejemplo sea este los entrenadores tener las relaciones con los padres padres atletas y los atletas directamente y hay uno saca un diagnóstico y unas conclusiones y evalúa y se pasa esto.

Porque todos tenemos diferentes patologías físicas y psíquicas entonces este ahí tenemos que apuntar profundizar un poquito más claro y eso ayuda ayuda más al desarrollo de la persona del deportista en general o persona no estarías de acuerdo conmigo, que por ejemplo, si las causas sociales que envuelven una persona no se tratan o no se les da recorrido influye en la práctica deportiva de este atleta. Sobre todo, tenemos que rescatar lo positivo porque no podemos encerrar, no vuelvo a reiterar el ser humano tiene que ser social relacionada es mal asunto porque ya ya otras patologías de presión tomar tranquilizantes para dormir para relajar el cambio relacionándose con otras personas este observa y adquiere más experiencia se suelta más y eso es lo que pasa acá en el en nuestro colectivo y en toda la sociedad en general, porque si tú te aíslas muchas patologías negativas en cambio en esto en el deporte te relacionas, te sueltas, te relajas y muchas veces hasta dejas este tomar medicación porque ya no la necesitas y encuentras este se podría decir una fuga o una, cómo le podía yo llamar. Nosotros tenemos diferentes comportamientos, así sea una persona normal porque estás aislado, está deprimido. Te vas no tiene ganas de salir de practicar de superarte y progresando.

BLOC 4: EDUCACIÓ SOCIAL I ESPORT ADAPTAT O PER A PDI

L'educació social és una professió de caràcter sociopedagògic, dedicat a generar contextos educatius, accions mediadores i formatives, els quals tenen com a principals objectius proporcionar una sèrie de serveis i recursos socioeducatius al conjunt de la societat, de la comunitat i de les persones. En el camp de la discapacitat intel·lectual, es treballa pel desenvolupament de les habilitats socials, l'autonomia personal, el foment dels hàbits saludables i en trencar estigmes socials derivats de la discriminació que pateix el col·lectiu.

Tenint en compte les funcions que porta a terme l'educador social, per què creus (o no) s'hauria de vincular dins el món de l'esport per persones amb discapacitat intel·lectual?

Quins aspectes o rols específics consideres més adequats per aquest i quins aspectes personals i professionals ha de tenir per poder portar a terme una bona praxi dins el context organitzatiu de la mateixa federació o entitats esportives?

Si tiene que siempre eso va enlazado todo todo es una cadena como es como hay en la cadena productiva. Esto es una cadena que a veces hay vacíos que se tiene que corregir y apoyar un poquito más y es la labor del aspecto social o pedagógico ver que esa persona se sienta útil porque si no este no, si uno no observa porque a veces todos tenemos diferentes comportamientos y no sabemos por qué. Puede ser la medicación o puede ser su entorno familiar y cuando viene acá este explota es un poco explosivo o se ve agresividad son conductas que el trabajo social o el preparador técnico si observas se va dando cuenta y ya sabe cómo ir tratando a esa persona ir formando el ir corrigiendo hacerlo en un engranaje, no, no puede estar desvinculado al contrario, tiene que ver este incidir más en los este en el entrenamiento sobre toda la parte social psicológica. Y económicamente, por supuesto también, porque si no hay ningún presupuesto entonces si limitan se limita, entonces este eso ayuda bastante y sobre todo que esa persona rompa ese esquema y se enciende, no se sienta víctima o despreciado por la sociedad, no que se siente y se cree en la condición y vaya progresando a nivel educativo a nivel social y a nivel de sus cubrir sus necesidades básicas, que a veces muchas familias no lo tienen desde la vivienda un trabajo de adaptado de acuerdo o una ayuda y eso quién es más lo saben los trabajadores sociales, pero llevarlo a la práctica y vuelvo a reiterar si hacemos eso vamos a ayudar a muchas a este colectivo vulnerable, vamos a ayudar mucho trabajo de campo. La pura realidad que muchas veces tomar decisiones desde el escritorio de una oficina y no sabe la realidad mejor y quién es más hasta se podría hacer un congreso donde participan por el estudiante de educación física o entrenadores y ahí se debate y entonces ya ahí se saca un buen diagnóstico conclusiones. Es que estamos fallando que se puede aportar más que podemos corregir.

Funcions de l'educador social segons un usuari: Primeramente tenemos que empezar la educación, eso es un punto para la educación este saber decir las cosas y saber escuchar y aparte ser social es saber este incidir mucho los cursos

de Psicología. Pedagógica o psicología en general para poder tratar porque cada uno vuelva a regrese un mundo diferente todos tenemos diferentes reacciones entonces de acuerdo en nuestra reacción, entonces ya te evalúa si uno se tiene buen ojo como si eres bien observador uno se da cuenta entonces ya vas conociendo la persona entonces sabes cómo lo puedes apoyar? Sabes si eres bien observador, sabes cómo lo puedes ir sacando de que a veces la familia no puede pero el trabajador social que está ahí o el que está entrenando está al equipo en este caso de accidentes. Nosotros practicamos atletismo y cualquier disciplina deportiva es el entrenador es bien observador va viendo y tiene dos formas uno hablar con el mismo de persona el mismo deportista y dos con los padres el entorno y de ahí uno es comienza a tabular y se acabó buenas conclusiones ahí. Y si no les hace falta esto entonces ya uno va corrigiendo porque todos reaccionamos diferente si estamos actuando mal ya si tú tienes voz de mando y llamas con buena manera, entonces ya entonces desde ahí la persona que tiene discapacidad te va evaluando también si eras o no, no, este tío es bueno, no para hacerle la pelota, sino eso está fallando entonces y eso es bueno porque es recíproco claro, entonces decir y escuchar y hay formas y también hay momentos que hay que decirlo y que también en el contexto deportivo algo que frustra mucho es la competencia que hay, ves lo que has dicho antes tú que por ejemplo gente aquí que conocemos todos y ya sabemos quién es que ahora mismo no está bien porque se ve superado por los resultados de sus compañeros y que esta persona por ejemplo no llega entonces el entrenador deportivo lo va a tratar para que mejore los resultados, pero claro, hay un vacío social, que debe de ser llenado también y esto un entrenador deportivo no lo puede hacer. Puede que sí, pero tiene que ser muy bueno muy bueno, pero claro un personal de dedicado al aspecto social, si puede hacerlo porque tiene la formación para incidir ahí y transmitir esa confianza o acompañar de alguna manera. No todos los profesionales en cualquier ámbito lo tiene claro y ese te pasa en el día a día pasa una entidad pública o cualquier y te chocas con una persona que viene cabrear en su casa y de cara al público difícil de choca con eso tú como usuario como te sientes, o sea, si lo relacionamos acá en el deporte pasaría igual porque tú a veces viene desde mala leche y que pasó un problema y no sabe y lo traes acá y eso pasa en el día a día en cualquier sector en cualquier rutina o institución. Más no te puedo decir ya uno por la

experiencia que ha pasado y uno trabajaba en diferentes niveles más o menos uno observado, pero un buen profesional a veces también lo que le falta es la educación en general en general y son puntos importantes en la parte formativo. Cuando uno está en la universidad es bien importante porque puedes tener posgrado maestría de todo, pero que si no tienes aspectos sociales, no vas a llegar, no vas a llegar nunca a ningún sitio un enchufe, puede llegar sí, pero ya luego se te nota, no?

Para ir terminando este punto de el aspecto o el rol específico que debería tener la figura de la educación del educador social que sea esta figura más complementaria no tanto a la hora de enseñar un deporte o practicarlo si no el acompañamiento social de estos aspectos sociales de atención de escucha de escuchar y hablar escuchar y hablar de como acompañamiento de hacer un espacio seguro a los dentro de los equipos deportivos para que se pueda llevar a cabo una práctica deportiva más sana más placentera más más buena estarías de acuerdo con esto y cuyo comparto eso, porque es una parte primordial y necesaria no solamente técnica de estos dos sino profundizar un poquito más y eso va a desarrollar en beneficio del deportista.

BLOC 5: INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Alguna informació, recomanació o anècdota més que vulguis afegir envers el món de l'esport adaptat i per PDI?

Quina opinió treus d'aquesta investigació?

Valoració de l'entrevista i la coherència amb el treball d'investigació

Yo reitero en el deporte no hay barrera, no podemos el hecho de tener una discapacidad sea no debemos sentir ni menos ni más al contrario este debemos participar no solamente ni sentirse mal porque de acuerdo a tu capacidad que te encuentre puede practicar cualquier deporte y eso es bueno. Bueno porque participa en lo que pasa en Acell este hay competencias es muy bueno y lo felicito en el sentido de que de acuerdo a tu estado físico o mental que van colocando participar en diferentes disciplinas, y eso es bueno porque no te sientes o que no te vayas a sentir discriminado, por ejemplo una persona que no puede correr por su aspecto físico o discapacidad que tenga entonces, pero puede participar a un

ejemplo lanzamiento de peso, si no puedes correr este a un ritmo regular o que no te sientes más, no te manda solamente es físico y hasta entonces ese es un buen diagnóstico. Eso es un ejemplo. Y de acuerdo a su capacidad puede participar en carreras cortas largas entonces tener ojo de ser observador, no sé, lo sé observador porque la vista se ha hecho para mirar conserva, entonces vas viendo? Dije, no, en esto estamos en entrenamiento y si no está flojo esto qué pasa? Entonces el entrenador este es observar? Se va dando cuenta que a veces uno quiere darse la edad listo, no, pero si tú eres un buen entrenador, vas observando, vas observando y también hay que saber decir las cosas y saber escuchar y decirlo en el momento oportuno y si es algo personal es llevarlo a un costado, no en delante todo porque todo reacciona muy diferente formas en cualquier trabajo, si probé como dice si fallaste me lo llevo. En cambio si te pasas todos los entrenos a un costado terminas mala al final no estás cuidando al colectivo.

La realidad que muchas veces es más sincera pero no queremos verlo, pero eso está ahí y yo pienso que eso va a aportar a que se vincule el trabajo social con el deporte porque van de la mano ambos sí van de la mano. Si tomamos como ejemplo acá en hacer cada deportista en este en este caso, el nivel de grupo que somos de atletismo cada uno es una realidad diferente hay algunos que ya tienen una edad, se puede dirigir donde quieren. Tu familia y independizarse de sus padres y no hay pisos y no pueden parciales de Catalunya no los permite o trabajan en centros especiales y no pueden pagarse un piso si las personas normales o salas se podría decir en general, no tienen acceso eso por eso que es necesario que haya más pisos sociales para cubrir esos vacíos tanto este hay personas con discapacidad o física psíquica, entonces ahí se van independizando y también en las familias y preparándolos como decir este saber planchar cocinar algo no será un profesional, pero por lo menos tener esa iniciativa que el padre no comete el error de hacerle todo hasta atenderle la cama o hacer el bocadillo es el grave error porque la larga la Nadie es eterno y entonces el joven no se siente protegido y no se desarrolla, no usa sus sus cualidades o su forma de ser y luego tiene dudas de por qué está pasando esto y no lo sabe gestionar y no está preparado oro los padres y que va a ser de esa persona necesitará alguien que esté la Administración no cubre todo eso lo cubre

todo eso y entonces ese aspecto se tiene que trabajar bastante bastante porque son diferentes realidades este en todo el ámbito y todo está vinculado, claro, todo está vinculado, si esa persona se siente satisfecho, tú vas cubriendo tu necesidad de ser alimenticias sociales económicas y si tienes un trabajo adaptado y más este prácticas algún deporte o haces vida, social, te enteras, vas a los museos tienes mucha cualidad de vida y estar informados sobre todo lo que muchas veces en los diferentes instituciones en este caso con discapacidad no están informados, por ejemplo, hay este estas entidades que hacen a este colectivo, o sea lo que te ofrece en general la comunidad en el abanico de oportunidades, como decir este las tarjetas rosas, por ejemplo, este acceso a las viviendas a los sitios de culturales, sean museo exposiciones o eventos formativos muchas veces falta explotar. Y todo eso va en beneficio de la persona cualquier persona, no solamente de física psíquica de con alguna discapacidad cualquier persona si está bien informado y se da buen uso a las redes sociales, eso va a beneficiar.

10.5. Annex 5: Resultats de la Observació Sessió d'Entrenament

- **Estructura de la jornada d'entrenament**

La jornada dura des de les 9:00 del matí fins a les 11:00 aproximadament.

Primerament, els membres de l'equip, acompanyats dels seus familiars o tutors o de manera autònoma, arriben sobre les 9:00 a la instal·lació. Allà se'ls dona la opció de canviar-se al vestidor, però tothom arriba a punt per iniciar l'activitat. A la pista els espera l'equip tècnic, format per personal expert en àmbits esportius i àmbits socials. De les quals mentre la responsable de l'equip parla amb els familiars, les altres dues reben els atletes i els posen a fer estiraments.

A les 9:15, es fa un cercle gran amb totes les participants, on s'aprofita per donar informacions, compartir com està cadascú i seguidament es fa una cadena d'exercicis d'escalfament dinamitzats per una de les tècniques.

15 minuts després, la persona que dinamitzava la cadena d'exercicis, proposa anar a "rodolar" (fer que els atletes donin voltes al voltant de la pista seguint el camí de sorra circular que l'envolta. Es tracta de fer 10 minuts de cursa lenta per activar la musculatura on es promou que tothom pugui fer l'exercici. Durant aquest període, l'equip tècnic està preparant el material dels exercicis que es treballaran durant la jornada i acabant d'organitzar-se per portar-los a terme. Un cop passats els deu minuts, un grup de famílies i algun atleta d'especialitat de curses llargues, surten a córrer des de les instal·lacions fins al parc de la Ciutadella seguint el passeig marítim.

Mentrestant la resta d'atletes que es queden a pista, s'hidraten una mica i porten a terme les diferents activitats. En el cas d'avui, es farà salt de llargada i es practicarà la cursa de 100m.

El cel de llargada és la primera activitat que porten a terme els atletes després de fer l'escalfament. Principalment fan una sèrie d'exercicis previsions quals estan formats per exercicis d'escalfament tècnics exclusivament de salt. Seguidament dels tècnics prepara el fossat de salt de llargada amb les eines necessàries deixant la sorra plana i equilibrada per evitar possibles lesions. Després practiquen la tècnica del salt de llargada amb format estàtic situant tots els atletes al voltant del fossat de sal i practicant estàticament el salt a dins de la

sorra. Un cop acaben formen una fila per agafar carrera des del carril per saltar al fossat i fan dos o tres sèries d'escalfament lliure en carrera. Quan acaben aquest escalfament en moviment les tècniques s'han carreguen de discriminar per categories persones que salten més se'n van a la banda dreta i les que tenen unes condicions de sal més limitades a la banda esquerra. Llavors com que el fossat permet que saltin dos atletes simultàniament es formen dos grups per nivell. El primer grup té la condició de fer el salt a través d'una línia la qual separa amb una distància d'un metre entra al límit de salt i el fossat. Mentrestant les persones que tenen la condició de sal més baixa oh que mostra en dificultats per portar a terme el salt de llargada practica en la tècnica sense condicions. Llavors una tècnica s'encarrega de gestionar i dinamitzar l'equip que salta a través de la línia de sal i l'altra s'encarrega de dinamitzar l'equip que no té condicions específiques per saltar al fossat. Aquesta dinamització ajuda a oferir-li a l'atleta una qualitat superior ja que pots destinar una professional únicament a donar suport aquelles persones que els hi costa més fer alçada allargada i per altra banda una altra persona es dedica a polir la tècnica d'aquelles persones que tenen la capacitat de saltar més i per tant en general s'aposta perquè es puguin assolir el resultats més ràpidament i que l'atleta també s'ha senti còmode dins del grup de treball.

Un cop passada mitja hora abandonen el fossat de salt de llargada i se'n van recta principal de la pista d'atletisme. Allà se separen en vuit grups que són els vuit carrils que té la pista i a través d'una distància entre línies de deu metres, porten a terme una sèrie d'exercicis d'activació muscular i preparació per portar a terme de manera segurament l'exercici pràctic de la prova del cent metres. Aquests exercicis també es dinamitza una tècnica mentre l'altra ajuda a les persones que els hi costa més d'entendre el que s'està explicant. Ajudant també aquelles persones que físicament els hi costa més en termes de mobilitat. Quan acaben aquests exercicis de preparació física, les tècniques també discriminen per nivells i marques dels atletes per així poder fer o simular una competició real i així garantir un entrenament profitós ja que s'intenta que tots els atletes puguin entrenar entre ells amb marques similars o nivells semblants. Un cop a la pista una tècnica se situa al principi per donar la sortida i col·locar els atletes als diferents carrils de la recta i l'altra tècnica se situa a la línia d'arribada

on analitzarà i farà un feedback a tots els atletes quan acaben de fer la prova per exemple els indicarà si han canviat de carril s'hi han afuixat el ritme o s'hi han passat a una velocitat més lenta del normal pels números d'arribada. Per tant s'ha aconsegueix que abans de sortir la tècnica de la línia de sortida dóna indicacions exactes del que s'ha de fer i quan arriben reben un feedback positiu i de reforç encara que la prova no hagi sortit bé animar-los a que no es rendeixin i continuen millorant.

Un cop feta la rutina d'entrenaments, sobre les 10:40, tots els atletes es tornen a reunir on s'han fet l'escalfament previ i tornen a fer un cercle per fer una altra cadena d'exercicis però aquest cop d'escalfament/ de manteniment, el qual dura entre 10 i 15 minuts. Un cop acabats les tècniques aprofiten per donar diverses informacions de campionats, documentacions o coses a tenir en compte pels propers entrenaments. Seguidament se'n van al vestidor a dutxar-se o marxen cap a casa. Mentrestant, les famílies venen a parlar amb les tècniques per saber com ha anat l'entrenament i en cas que s'hagi de donar alguna informació rellevant, es fa una rotllana amb elles i se'ls hi comenta quelcom.

- **Relació entre atletes i equip tècnic, quin dels dos genera més vincle**

Podem observar que la relació entre atletes i equip tècnic és realment bona, tenint en compte diferents moments conductuals que s'han hagut de gestionar. Pel que fa a les problemes conductuals, és el tècnic especialitzat amb estudis socials qui intervé. També es fa present durant els moments de tecnificació dels atletes, complementant les instruccions que reben del tècnic esportiu. És un complement ideal per un equip de trenta persones dinamitzat per només tècniques ja que la tècnica social s'encarrega d'aquest tothom pugui seguir l'explicació de la tècnica esportiva i també de gestionar qualsevol conflicte que pugui sorgir durant l'entrenament. A més a més va complementar les explicacions de la tècnica esportiva i saber-les adaptar a les característiques de cada atleta. Pel que fa a la tècnica esportiva mostra un rol de lideratge el qual es fa respectar per tots els atletes ja que aquests també se senten còmodes amb la seva presència i amb les seves explicacions. A l'hora de parlar del vincle en general la tècnica formada en activitat esportiva com la tècnica social generen un vincle diferent però molt fort amb l'equip. Tot i això quan hi ha problemes conductuals i els atletes necessiten un espai per parlar descarregar al final qui

genera més vincle amb ells la tècnica social, és la persona amb la qui ets capaç de generar una confiança suficient com per exposar-li els problemes o les necessitats que tinguis durant la sessió.

- **Objectius socioeducatius que es plantegen pels atletes amb discapacitat intel·lectual en aquest context esportiu**

1. Fomentar la participació en l'activitat
2. Treballar el gran grup
3. Transmetre coneixements esportius
4. Vincular les persones amb Discapacitat intel·lectual amb l'activitat esportiva
5. Formar a l'esportista amb coneixements d'atletisme
6. Promoure els valors de l'esport i la cohesió de grup

- **Adaptació de l'ensenyament i l'aprenentatge dels recursos tècnics de la disciplina esportiva que es practica**

Durant tota la sessió d'entrenament he pogut observar que l'adaptació de l'ensenyament i l'aprenentatge del recursos tècnics de la disciplina esportiva no són tan exagerats com pensava. sí que és veritat que el llenguatge que s'utilitza no és tan tècnic ni específic com el que hauria de ser a l'hora de transmetre coneixements sobre l'atletisme però això facilita que totes les esportistes entenguin el missatge i entenguin la proposta que se li està donant a través de l'equip tècnic. També cal entendre que totes les proves que participen els atletes són adaptades què vol dir que no parteixen de les marques oficials ni les exigències que haurien de demanar des d'unes proves ordinàries d'atletisme. Encara que en termes d'adaptació no s'hagin d'adaptar els aspectes físics ni els materials de la prova. Per exemple en les proves de pista no necessiten elements adaptats per portar-les a terme de la mateixa manera que el salt de llargada. l'única adaptació que trobem és el llançament de pes on hi ha la possibilitats d'adaptar una prova de llançament de pes amb una pilota de "Softball" depenent de la motricitat que tinguin les persones alhora d'executar la tècnica del llançament de pes.

- **Estratègies utilitzades per l'equip tècnic alhora de fomentar la inclusió social i la participació activa de tots els membres de l'equip**
 - Posar al centre als esportistes
 - Interessar-se per ells
 - Actituds proactives i motivadores
 - Acompanyament constant
 - Treball del grup i de la cohesió entre esportistes
 - Vinculació amb tots els elements de la instal·lació i de l'espai
 - Visibilització de l'esport per a persones amb discapacitat intel·lectual
 - Treball amb famílies
 - Atenció individualitzada a través dels vincles socials i de confiança.
 - Adaptació del llenguatge tècnic esportiu
- **Vincle entre les dues disciplines (social i esportiva) en la promoció del desenvolupament integral dels atletes més enllà de les habilitats esportives.**

Durant la sessió d'entrenament s'ha pot comprovar que és un encert disposar d'aquestes dues disciplines la social i l'esportiva ja que des de fora es veu molt més ordenat l'equip i hi ha una complementació evident entre el tècnic esportiu i el tècnic social es materialitza en una sessió ordenada qualitativament i còmoda pels atletes. Pel que fa en les famílies també es mostren molt contentes amb aquest tipus d'equip ja que reben un feedback esportiu i un feedback social de com el seu fill o la persona la qual són responsables ha tingut durant les sessions d'entrenament. Aquests feedbacks són molt propers ja que des de l'equip tècnic es valora molt que hi hagi confiança entre atletes entrenadores i famílies.

- **Personalitat dels atletes durant la sessió i la participació en les activitats**

Hi ha de tot és un equip molt equilibrat des de persones molt extravertides, les quals necessiten que una persona les ajudi en el seu autocontrol emocional altres són més introvertides i necessiten el seu espai personal per sentir-se còmodes. d'altres que són més autònomes per tant faciliten més la pràctica esportiva perquè són capaces d'entendre més rapidesa i executar la pràctica d'una manera eficaç i profitosa. de la mateixa manera que també hi ha persones que necessiten més atenció més suport les quals a vegades hi ha més problemes a l'hora de comunicar-se ja que algunes no utilitzen la parla sinó sistemes alternatius de comunicació oh sí que utilitzen la parla però no la poden desenvolupar bé. Per tant és un equip molt variat el qual moltes necessitats diferents i les tècniques han de treballar d'una manera la qual s'englobin tots el suport necessaris perquè l'equip en conjunt se senti còmode i la sessió sigui profitosa.

- **Influència l'espai durant la jornada d'entrenament**

L'espai durant la jornada d'entrenament també és un condicionant a l'hora de portar una pràctica en persones amb discapacitat intel·lectual en el cas de l'atletisme trobem que les persones amb el trastorn de l'espectre autista pateixen molt més les conseqüències del soroll del voltant ja que durant l'entrenament a vegades compartim espai amb altres equips d'atletisme i jornades de rugbi les quals fan que hi hagin molt soroll al voltant de la instal·lació per tant posant en risc la dinàmica de l'entrenament ja que les persones amb TEA requereixen d'un espai més tranquil·litat amb menys estímuls i amb menys soroll. Seguidament l'espai també pot condicionar a l'hora de portar la pràctica esportiva per exemple hi ha un cas a l'equip d'una persona de l'equip necessita tenir referències a l'espai per poder moure's per exemple baranes o tanques i si no disposa d'aquests elements es bloqueja i no és capaç per exemple de travessar la pista d'atletisme oh de moure's lliurement per la instal·lació.

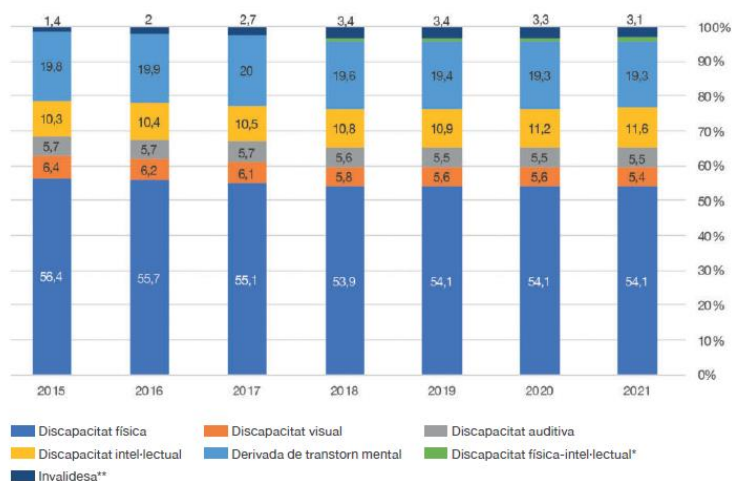
Pel que fa al cas conductual i també és un influent ja que es comparteix la instal·lació amb altres esportistes ordinaris en aquest cas i en el cas d'aquest equip d'atletisme hi ha un esportista que necessita tocs d'atenció per no

distorsionar l'entrenament de les altres persones que estan portant a terme la instal·lació provoca per exemple una tècnica hagi de destinar tota la seva atenció en controlar a aquest esportista.

- **Posicionament i intervenció de les famílies o acompanyants durant la sessió**

De suport, algunes participen com uns atletes més i d'altres que donen suport a l'equip tècnic amb aquells participants que mostren més dificultats per seguir la sessió. D'altres acostumen a emportar-se als esportistes fondistes a córrer per fora de la instal·lació i així en certa manera entrenar-los per les proves de fons mentre les altres atletes que no hi participen que són la majoria poden centrar-se en l'entrenament dinamitzat per les entrenadores. Pel que fa a nivell logístic de campionats i competicions en conjunt les famílies formen una petita família la qual beneficia molt aquest equips ja que es fa molta pinya i s'aconsegueixen agilitzar les coses gràcies a la proactivitat de totes elles. també és una feina que han de portar a terme les entrenadores i l'equip tècnic per garantir la bona salut i el bon funcionament d'aquest equips ja que un equip esportiu en persones amb discapacitat no està format només dels esportistes i les tècniques sinó que les famílies i les tutores legals també juguen un rol clau en el correcte desenvolupament de la pràctica esportiva perquè són els agents que generen la motivació i acompanyen l'atleta durant la setmana per exemple durant els instants on no es practica les portes han de ser elles qui ens ajudin a les tècniques amb motivar aquests esportistes perquè segueixin practicant esport i tinguin la il·lusió de venir a entrenar cada dissabte al matí.

10.6. Annex 6: Altres

(Font: IDESCAT,2021)

(Font: Elaboració Pròpia, Jornada d'entrenament, Observació Entrenament 2024)

(Font: Elaboració Pròpia, Jornada d'entrenament, Observació entrenament 2024)